

03 | Juni 2014
Årgang 150

budskabet

FORDYBELSE | ANALYSE | INSPIRATION

Tema | Nåde
– en fantastisk virkelighed

Guds urimelige nåde
Pinse indeni
Et par halve bibelske sandheder

INDHOLD

LEDER

- 02 EN OPFORDRING TIL GAVMILDHED
Per Westh Jensen

TEMA

- 04 GUDS URIMELIGE NÅDE
Peter Westh Jensen
- 08 NÅDEN – ET VEDVARENDE BEHOV
Claus L. Munk
- 11 FARISÆISME UNDERGRAVER NÅDEN
Møller Schmidt
- 14 GUDS NÅDE OPDRAGER
Henrik Nymann Eriksen

HORISONT

- 18 STYRET AF ANDRES
FORVENTNINGER?
- 19 ÅBENBARET FOR DE UMYNDIGE

FOR TROEN

- 20 JEG VIL LIGNE DANIEL ...
Nicolaj Sønderberg-Jepesen
- 22 PINSE INDENI
Nicolai Techow

EFTERTANKEN

- 26 AFSLØRET
Helene Hammer Pihl

ANDRE ARTIKLER

- 27 MISSIONÆR M. SVAABECK
K.P. Korsholm
- 30 ET PAR HALVE BIBELSKES SANDHEDER
Jens Ole Christensen

BØGER

- 34 SPOT ON
- 35 FÆDRENES TRO
- 36 PANORAMA OVER HIMMEL OG JORD

ISSN 0901-4802

www.budskabet.dk

Budskabet udkommer seks gange om året.

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter, men redaktionen er ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og synspunkter må kunne rummes inden for det, som LM står for.

Eftertryk og citering er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Layout Amalie Puggaard Poulsen

Tryk Øko-Tryk

Pris Abonnement: 260 kr. Unge under 30 år: 160 kr.

Udgiver og ekspedition

Luthersk Mission

Industrivænget 40, 3400 Hillerød

tlf. 4820 7660

d1m@d1m.dk

www.d1m.dk

Redaktør

Ole Solgaard

Enggårdsvvej 39, Kragelund, 8723 Løsning

tlf. 2327 1253, os@d1m.dk

Redaktionsudvalg

Inge Bøgel Lassen, lærer, Aalborg

Christian Haahr Andersen, leder af Café Kilden, Herning

Per Westh Jensen, stud.theol. og ungdomskonsulent, Kbh.

Lene Malmgaard, gymnasielærer, Aarhus

LEADER

EN OPFORDRING TIL GAVMILDHED

AF PER WESTH JENSEN

Livsglæde, nøjsomhed og gavmildhed er gode retningslinjer for at skabe en nødvendig modkultur til materialismen i den vestlige verden.

Vi har som mennesker fået del i en lang række gaver, som vi kan glæde andre med. Tænk på tid, smil, overskud, hjælp, skulderklap og – for de fleste af os – også penge og materiel rigdom. Spørgsmålet er, om vi holder alle disse goder for os selv, eller vi deler dem med andre?

I dette nummer af Budskabet kan du læse en række artikler om Guds nåde. En nåde, der er så overvældende, at al vores øvrige ejendom blegner ved siden af den. En nåde, der tilmed indebærer, at vi altid har nok til at være gavmilde og gøre godt mod andre.

Paulus skriver til menigheden i Korinth, at "Gud har magt til at lade sin nåde strømme ud over jer, så I altid har noget at gøre godt med, uden at I selv kommer til at mangle" (2 Kor 9,8).¹

Begrundelsen giver han ved at henvise til Jesus: "Tænk på, hvordan vores Herre, Jesus Kristus, viste sin kærlighed og nåde. Han var rig, men blev fattig for jeres skyld, for at I ved hans fattigdom kunne blive rige" (2 Kor 8,9).

Modkultur til materialismen

I 2010 lancerede flere kirkelige organisationer i fællesskab projektet *Giv dig rig*. Et af tiltagene var *10 teser om kristen livsstil*. Tetserne, der forsøgte at inspirere og motivere os til at få øjnene op for de store materielle og menneskelige rigdomme, findes i den

anbefalelsesværdige bog *Tak for lån*, der samtidig blev udgivet.

Giv dig rig's femte tese siger, at "det er nødvendigt at skabe en modkultur til materialismen i den vestlige verden." Hvor nødvendigt det er, ser vi, der bor i vesten, ofte tydeligst gennem "fremmede" øjne. Nogle kirkeledere i den forfulgte del af kirken har således udtrykt, at vestlige kristne ikke skal bede om, at forfølgelsen må høre op, men at slaveriet under materialismen ikke må brede sig fra de vestlige lande til den forfulgte del af kirken. Det er tankevækkende.

Advarslen mod materialisme og den uop-hørlige jagt på rigdom findes også gennem hele Bibelen. Selv om rigdom er en velsignelse fra Gud (5 Mos 8,18. 1 Krøn 29,12), advares der igen og igen mod at sætte alle sine forventninger til rigdommen (Ez 28,4f.

Per Westh Jensen; Spørgsmålet er, om det ikke er tid til at leve mere enkelt?

5 Mos 8,12-14. 1 Tim 6,17).

Derimod formaner NT os til at danne modkultur til den frådende materialisme. Det kan man se i de principper eller velsigelser, som vi opfordres til at leve i som et alternativ.²

Et af disse principper er *livsglæde*. Vi kan glæde os over livet og takke for alle de gaver, vi dagligt nyder. Bekymringerne kan vi overlade til vores himmelske far, som godt er klar over, hvad vi har brug for (Matt 6,25-34).

Et andet princip er *nøjsomhed*. En nøjsom person er tilfreds med lidt og er derfor det modsatte af en grådig eller havesyg person. Man er glad for det, man har, og styrer uden om jagten på fornyelse. Det sidste skrig og den nyeste model er ikke nødvendigt for den nøjsomme (1 Tim 6,6-10).

Et tredje princip handler om at *give det, vi er i stand til*. Paulus opfordrer menighederne i Galatien og Korinth til jævnlige at lægge til side af deres overskud, så de er i stand til at give noget til indsamlingen til de fattige medkristne (1 Kor 16,2).

For det fjerde findes der et princip om *gavmildhed* i NT. Guds gavmildhed mod os er usammenlignelig med noget andet, og vores gavmildhed skal være et kendetegn på den forvandlede natur, som Gud har gi-

vet os (2 Kor 9,6).

Et femte princip er *frihed*. Paulus siger: "Venner, jeg vil gerne fortælle jer om, hvordan Guds nåde er kommet til udtryk i menighederne i Makedonien. Midt i deres mange trængsler har de oplevet en overvældende glæde, og midt i deres dybe fattigdom har de vist en utrolig rigdom på gavmildhed. De gav ikke bare, hvad de havde råd til, men de gav meget mere, kan jeg godt fortælle jer. Og de gjorde det helt af egen fri vilje" (2 Kor 8,1-3). Denne menighed blev hevet frem som et eksempel til efterfølgelse. De gav i fuld frihed, og de gav meget mere, end de havde råd til, af kærlighed til de nødlidende kristne.

Hvor bliver gavmildheden af?

Så hvordan går det med gavmildheden hos os? Undersøgelser viser, at kirkegængere og religiøse mennesker generelt giver mere til nødhjælpsarbejde og er mere gavmilde end gennemsnittet. Men samtidig kan man konstatere, at de totale gaveindtægter til kirkelige organisationer går markant ned sammenlignet med lønudviklingen og den generelle velstandsstigning. Man må spørge, om vi har en nydelsesorienteret livsstil, der ikke adskiller sig i særlig grad fra omverdenen, og om det påvirker vores giversind?

Det er nødvendigt at sætte sig ned og gennemtænke, hvordan vi helt konkret i vores liv skal indrette livet efter de gode bibelske principper. Det sker ikke af sig selv. Og spørgsmålet er, om det ikke er tid til at leve mere enkelt? Hvor stort et hus har vi egentlig brug for, når det kommer til stykket? Er det nødvendigt med en ny bil, eller kan vi klare os uden? Hvor vigtigt er det for os at have adgang til underholdning på tv eller dyre udenlandsrejser? Overvejelserne er mange.

Men lad os først og fremmest være *gavmilde* med både vores materielle og menneskelige rigdom. Giv rundhåndet af din tid, smil, hjælp og penge. Det er den bedste medicin mod materialistisk syge.

- 1 Bibeltitaterne i denne artikel er fra Bibelen på hverdagsdansk, Forlaget Scandinavia
- 2 Principperne er hentet fra artiklen "Det gode liv i et materialistisk samfund" i magasinet *Fast Grunn* 2/2013

TEMA

Guds urimelige nåde

AF PETER WESTH JENSEN

I kristelig jargon bliver begrebet *nåde* brugt en del. Men har vi egentlig fanget, hvor overvældende en virkelighed, det handler om? Artiklen giver et bibelsk indblik i nådens indhold og årsag.

Igennem Bibelens mange sider er det slående, hvordan man igen og igen møder Guds lyst til at komme sin skabning i møde. Vi finder ganske vist mange eksempler på, hvordan Gud i sin retfærdighed reagerer med vrede og straffedomme.

Men der er langt flere eksempler på, hvordan Gud kommer sit folk i møde. Hvor han bærer over med, tilgiver, viser barmhjertighed og nåde. For Guds natur er *kærlighed* (1 Joh 4,8).

Gud er kærlighed

Kærlighed er ikke blot *en side* af Guds væsen, men *alt* i Gud er bestemt af hans kærlighed. Også hans retfærdighed og hans hellighed, hans vrede og hans strafhandling. Således siger Gud igennem profeten Esajas i kapitel 54,7–10:

"Et kort øjeblik forlod jeg dig, men i stor barmhjertighed tager jeg dig tilbage. I overstrømmende vrede skjulte jeg et øjeblik ansigtet for dig, men i evig troskab viser jeg dig barmhjertighed, siger Herren, der løskøber dig. For mig er dette som Noas dage: Som jeg dengang svor, at Noas vandflod ikke skulle komme over jorden igen, sådan sværger jeg nu, at jeg ikke vil blive vred og true dig. For bjergene kan rokkes og højene vakle, men min troskab mod dig rokkes ikke, og min fredspagt vakler ikke, siger Herren, der viser

dig barmhjertighed."

Gud kan blive vred, som han f.eks. var det på Noas tid, da han sendte syndfloden over en ulydig menneskehed. Men hans vrede overtrumpedes af hans vilje til at forbarme sig og vise nåde. Gud satte regnbuen i skyen som en tidløs illustration af sin vilje og lyst til at starte på en frisk – med ny nåde og ny barmhjertighed.

Gud kan godt gemme sit ansigt for os. Vi kan få hans "kærlighed at føle", ved at han tugter og straffer os (Hebr 12,5f). Men igen og igen viser Gud op igennem historien, hvordan hans troskab alligevel ikke rokkes. Hans fredspagt står fast. Herren tugter, fordi han elsker.

Gud vil os

Bibelens blade er overstrøet med eksem-

Væsentligt; Du kan være under Guds nåde og tilgivelse – uanset kvaliteten af dit liv som kristen eller mangel på samme

pler på, hvordan Gud vil sit folk. Han vil os!

Gud er kærlighed, siger apostlen Johannes. Gud drives af sin natur til at elske. Kærligheden bestemmer hans handlinger og hans tilgang til os.

Et godt eksempel finder vi i Esajas' Bog 43,22–25:

"Men du påkaldte mig ikke, Jakob, du anstrengte dig ikke for min skyld, Israel. Du bragte mig ikke dine brændofferlam, du ærede mig ikke med dine slagtofre; jeg besværede dig ikke med krav om afgrødeofre, jeg plagede dig ikke med røgelse. Du købte ikke kalmus til mig, du mættede mig ikke med fedtet fra dine slagtofre. Nej, du besværede mig med dine synder, du plagede mig med din skyld. Det er mig, kun mig, der sletter dine overtrædelser, for min egen skyld husker jeg ikke på dine synder."

Det var ikke israeliternes gudsdyrkelse eller mangel på samme, der bevægede Gud til at vise barmhjertighed. Skulle folkets fromhedsliv være afgørende for, hvorvidt Gud kunne forbarme sig over det, så var der ikke basis for nogen goodwill hos Gud. Nej, Gud forbarmer sig over sit folk *for sin egen skyld*. Fordi han vil leve op til sin egen standard. Ikke fordi noget hos folket har bevæget ham til at vise nåde. Kun fordi Gud vil være nådig, sletter han folkets overtrædel-

ser og husker ikke på deres synder. Det er Gud, der gør alt; mennesket intet.

Det er, som David siger i Salme 103,3-5: *"Han tilgiver al din skyld, helbreder alle dine sygdomme. Han udfrier dit liv fra graven, han kroner dig med godhed og barmhjertighed. Han mætter dit liv med gode gaver, du bliver ung igen som en ørn."*

Herren er subjektet. Det er ham, kun ham. Fra ham kommer al godhed. Han omfavner hele vort liv i barmhjertighed. Gud sørger for os igennem liv og død. Han helbreder os, tilgiver os, udfrier os, mætter os. Og der nævnes ingen årsag hos os. Årsagen kan kun findes i hans frie kærlighedsvalg.

Nådens årsag

Fordi Gud er kærlighed, er han nådig imod sit folk. En har formuleret det sådan, at "Guds nåde er hans kontinuerlige ageren for at nå syndere med budskabet om evig frelse."¹

I den bibelske forståelsesramme handler *nåde* om, at den højerestående viser gunst mod den ringere, at han forbarmer sig over og viser velvilje. Midt i sit folks frafald kommer Gud det i møde med ubetingede nådeshilsener. Se Joel 2,13:

"Sønderriv jeres hjerte og ikke jeres klæder, vend om til Herren jeres Gud! For han er

nådig og barmhjertig, sen til vrede og rig på troskab; han kan fortryde ulykken."

Der er ingen krav fra Gud om, at folket skal "tage skeen i den anden hånd", at de nu skal til at "vise karakter" o.l. Nej, kun dette: Indrøm, at du har fejlet. Indrøm, at du har brug for mig!

Gud appellerer til folket gennem sin profet: I kender mig. Jeg er nådig, jeg er barmhjertig. Det ved I. Så vend nu om! Søg min favn, så jeg ikke skal lade dommen ramme jer.

Guds nåde varer længere end hans vrede (2 Mos 34,7; Ez 33,11). Når folket mærker Guds hårde hånd, så må det ikke fortvivle. Gud straffer nemlig – dybest set for at få folket til at tænke sig om. Så de ikke fortsætter i gudløs bedrevenhed, men finder tilbage til ham. Gud forbarmer sig gerne og tager sine frafaldne børn tilbage.²

Israels folk får af Herren at vide, at "det er ikke, fordi I er større end alle andre folk, at Herren fattede kærlighed til jer og udvalgte jer; for I er det mindste af alle folk. Men fordi Herren elskede jer..." (5 Mos 7,7f). Guds udvælgelse, Guds pagt med folket, hviler på en ensidig kærlighedserklæring fra Guds side til et lille, uanseligt folk, som Gud har besluttet at vise nåde (2 Mos 33,19).

Trofastheden hos Gud mod sine pagtsløf- ➤

FOTO: FREEIMAGES

I jubelåret skulle alle fanger frigives. Det var et forbillede på den nye nådepagt, der kom med Jesus.

ter er i særdeleshed i Det gamle Testamente et udtryk for Guds nåde.

Et nyt nådeår

I Det nye Testamente lanceres den nye pagt ved Jesus Kristus som en ensidig nådepagt. Se f.eks. i Johannesevangeliet 1,14.16f:

"Og Ordet blev kød og tog bolig iblandt os, og vi så hans herlighed, en herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed ... Af hans fylde har vi alle modtaget, og det nåde over nåde; for loven blev givet ved Moses, nåden og sandheden kom ved Jesus Kristus."

Hele Jesu forkyndelse er en nådesforkyndelse. Ved begyndelsen af sin prædikevirksomhed mødte Jesus op i synagogen i sin

hjemby, Nazaret. Og budskabet var klart. Jesus citerede fra Esajas' bog 61,1f:

"Herrens ånd er over mig, fordi han har salvet mig. Han har sendt mig for at bringe godt budskab til fattige, for at udråbe frigivelse for fanger og syn til blinde, for at sætte undertrykte i frihed, for at udråbe et nådeår fra Herren.' Så lukkede han bogen, gav den til tjeneren og satte sig, og alle i synagogen rettede spændt øjnene mod ham. Da begyndte han at tale til dem og sagde: 'I dag er det skriftord, som lød i jeres ører, gået i opfyldelse'" (Luk 4,18-21)

Jesus forbinder det gammeltestamentlige jubelår med det nye, han nu bringer med sig. Ifølge Moseloven skulle alle fanger i landet hvert 50. år frigives. Alle skulle gælds-

saneres og vende tilbage til deres ejendom i frihed (3 Mos 25,10ff).

Dette nådeår eller jubelår i gammeltestamentlig tid er et forbillede på den nye pagt, der kommer med mig, forkynder Jesus. – Med mit komme er Guds rige kommet nær. Nåderiget. Et rige, hvor syndefanger og skyld- og gældbelastede sættes fri. Et rige, hvor Guds nåde overtrumfer al skyld.

Jesus handler i nåde

Igen og igen demonstrerer Jesus igennem sin forkyndelse og offentlige virksomhed, at Guds rige er et nåderige. Jesus tilgiver synder³ og helbreder al slags sygdom og svaghed som synlige tegn på, at Guds nåde er større end syndefaldets konsekvenser.

Peter Westh Jensen, f. 1957

Lærer
Fritidsprædikant i LM

Jesus er som Guds udsendte søn selv formidleren af den nåde.

Kulminationen af Jesu virksomhed som nådens budbringer sker i påsken år 33, hvor han lader sig arrestere, domfælde, torturere, korsfæste og dø. Han giver sit liv frivilligt – som løsesum for mange (Matt 20,28). Som et offerlam lader han sig føre hen til slagtebænken, uden protester. Han gør det, fordi han af Gud er udset til at skulle være det lam, som bærer al verdens synd (Joh 1,29).

De talløse gammeltestamentlige dyreoferinger pegede alle frem mod ét eneste evigtgyldigt offer for synder – nemlig Kristus selv (Hebr 10,11-14). Kristus kan nu og altid føre mennesker, der sætter deres håb til hans syndoffer, frem for Gud – helige, rensede, rene.

Gud kan være os nådige, fordi Kristus har betalt prisen med sit eget blod. Helt gratis for os, men betalt dyrt af Kristus!

Ufortjent kærlighed til syndere

I Paulus' breve er nåden et hovedbegreb. Paulus taler om Guds nåde som Guds frie og helt ufortjente kærlighed til syndere.⁴ Gud undskylder ikke synden. Men han *tilgiver* den!

Det kan Gud gøre uden at gå på kompromis med sin retfærdighed (Rom 3,26). Han

kan være nådig mod os, fordi han lod sin søn bære syndens følger (2 Kor 5,21). Paulus stiller frelsen ved nåde op som modsætning til frelse ved gerninger (Rom 4,1-8; Gal 5,4). Var der frelse ved loven, var Kristus død til ingen nytte (Gal 2,21).

C. O. Rosenius, der som få andre har formået at udfolde billedet af Gud som Nådens Gud, siger i den forbindelse:

"Jeg, som tror på Kristus, har ikke kun hans nåde, når jeg er god og gudfrygtig. Jeg har også hans nåde, når jeg falder. Hvis jeg skulle miste Guds nåde, når jeg faldt, ville Kristi rige være et gerningsrige og ikke et nåderige. Så kunne retfærdigheden fås af gerninger, og dermed ville Kristus være død til ingen nytte. Men sådan er det ikke."⁵

Du kan være under Guds nåde og tilgivelse – uanset kvaliteten af dit liv som kristen eller mangel på samme. For Guds nåde er aldrig baseret på kvaliteter hos dig. Den står og falder derimod på den frelse, der er allerede er gjort helt fuldkommen og færdig af Kristus – for dig. Guds nåde i Kristus kan du ikke ændre på.

Gud elsker alle mennesker.⁶ Derfor ønsker Gud, at alle skal få del i nåden i Kristus. Men det gør alle ikke. Vil et menneske ikke forliges med Gud i Kristus, bliver han fri. Så kan selv Gud ikke gøre noget. For kun via Kristi

stedfortrædende soning kan et menneske komme ind i Guds nærhed – her og nu og i al evighed. Derfor Paulus' stærke opfordring: Lad jer forlige med Gud!⁷

Jeg vil slutte med endnu et Rosenius-citat:

"Bibelens samlede vidnesbyrd bekræfter, at intet menneske bliver fordømt for dets synder. Kun foragt for nåden fører til dom. Hele Bibelen fra dens første blad til det sidste er én lang beretning om de foranstaltninger, Gud har truffet for at kunne tilgive synd.

Hele Kristi rige på jorden er syndsforladelsens rige, og hver eneste indbygger lever under en stadig tilgivelse, en helt uforskyldt og fuldkommen tilgivelse."⁸

- 1 Hans-Ole Bækgaard i *Budskabet* 5/2013
- 2 Jf. Jesu beskrivelse af sin himmelske fars karakter i Luk 15,11-32
- 3 Matt 9,2; 10,6; 15,24. Luk 7,47ff; 19,5ff
- 4 Rom 3,24f. Ef 2,8f. Tit 2,11
- 5 Rosenius: Udgave 2000 bd. 3, *Gud tilgiver*, s.49 (Dansk Luthersk Forlag 1999)
- 6 1Tim 2,3f
- 7 2 Kor 5,20b
- 8 Rosenius: Udgave 2000 bd. 3, *Gud tilgiver*, s.66 (Dansk Luthersk Forlag 1999)

TEMA

Nåden – et vedvarende behov

AF CLAUS L. MUNK

Er der bare tale om en tom frase, når apostlene i næsten alle deres breve skriver: "Nåde være med jer!"? Nej, denne praksis er et tydeligt udtryk for, hvad vi kristne først og sidst trænger til, nemlig nåde.

Der er tale om en indholdsfyldt *tilsigelse* af nåde. At det er en tilsigelse og altså ikke bare en hilsen eller et ønske, ligger i formen: "Nåde være med jer ...!" Nåde fra Gud, vores skaber. Med andre ord: Nåden i Jesus er dit og mit grundlæggende livsbehov.

At vokse ud af nåden

Mange er enige om det i teorien, men måske ikke i praksis. Jeg håber, jeg tager fejl, men det er mit indtryk, at man i mange kristne sammenhænge ikke reelt giver nå-

den den plads i forkyndelse, undervisning og fællessang, som den har i Guds ord. Det er, som om Guds nåde er nødvendig i begyndelsen af kristenlivet, men derefter gælder det om, at vi "kommer videre" som kristne. Og så flyttes fokus til alt det, vi skal være og gøre som kristne, til Guds-relationen som fænomen, til how-to-do-it-teknikker og andet. Man vokser *ud af* nåden i stedet for at vokse *i* nåden.

Her rører vi vist ved et klassisk problem for alle kristne til alle tider. Tænk på galaterne! Langsomt og umærkeligt gled de bort fra nåden. Gik det sådan for dem, som af Paulus selv havde fået Jesus malet for øje som den korsfæstede – det er ordet om nåden! – så kan det også gå sådan for os. At man begynder "i Ånden," det vil sige: i nåden, men man ender "i kødelighed," det vil sige:

falder ud af nåden (Gal 3,3; 5,5).

Vi finder det uværdigt eller for dårligt, hvis vi har brug for at få tilsagt nåden i samme grad som i begyndelsen af vores kristenliv – eller i endnu højere grad.

At bygge på nåden i mit eget hjerte

C. O. Rosenius er inde på den samme problematik, blot i en lidt anden udformning, i sin sang *På nåden i Guds hjerte*. Han beskriver, hvordan han en periode stolede på "nåden i mit hjerte". Dermed mente han den gode stemning i hans eget sind, som han ind imellem oplevede i livet med Jesus. Så længe han kunne fastholde denne stemning, havde han det godt med Gud. Men når stemningen forsvandt på grund af en følelse af mangel på ydmyghed eller andet, så meldte uroen sig. Sådan blev det

Indrømmet; Vi finder det uværdigt eller for dårligt, hvis vi har brug for at få tilsagt nåden i samme grad som i begyndelsen af vores kristenliv – eller i endnu højere grad

ved, indtil Gud lærte ham at bygge sit Gudsforhold på nåden i Guds hjerte. Det vil sige: på den forsoning, der er sket i Gud, ved at Jesus døde på korset for vores synder.

At vokse i nåden

Her er vi inde ved noget afgørende. Som allerede nævnt, er nåden i Jesus alle kristnes grundlæggende livsbehov. Og det gælder livet igennem – hver dag, ja, hvert eneste sekund! Der er kun ét grundlag, hvorpå vi kan eksistere som kristne. Det er på den nåde, som Jesus har vundet os ved sit offer på korset.

Vi må aldrig vokse *ud* af denne nåde. Derimod skal vi vokse *i* nåden. Det fremgår også af Jesu ord: "Bliv i *mig*, og jeg bliver i jer." Og: "Bliv i *min kærlighed*" (Joh 15,4,9).

Ja, i virkeligheden er det sådan, at vi – hvis vi vokser en sund, åndelig vækst – oplever et stadigt større behov for nåden i Jesus, som tiden går.

Det lyder mærkeligt. Kan det virkelig være rigtigt? Er der ikke snarere tale om et forkrøblet kristenliv, når man oplever det sådan?

Nej. Det er, når du oplever et stadigt større behov for nåden i Jesus, at der er tale om en sund, åndelig vækst, en sand helliggørelse, som sætter sande, åndelige frugter

i form af kærlighed, glæde, fred osv. (jf. Gal 5,22). En åndelig vækst, der ikke bare er optaget af facadepolering – at undgå ydre, synlige synder, som er forbundet med skam – men som også tager kampen op imod indre, skjulte synder.

Dermed er sund, åndelig vækst også kendetegnet ved både et større behov for nåde og et stadigt stærkere fokus på Jesus og det, han har gjort og er for os. Det fremgår også af Peters indledning til et af sine breve: "Nåde og fred være med jer *i stadig rigere mål* i erkendelsen af Gud og Jesus, vores Herre" (2 Pet 1,3) – Og i brevets sidste vers: "Voks i nåde og erkendelse af vor Herre og frelser, Jesus Kristus" (2 Pet 3,18). Her er vejen frem for enhver kristen. Jesus skal blive større; du skal blive mindre (jf. Joh 3,30).

Stadigt større behov for nåden

Hvordan kan det være, at du, når du vokser en sand, åndelig vækst, oplever et stadigt større behov for nåde og dermed også et stadig stærkere fokus på Jesus?

Det er, fordi du er den, du er!

Du har noget i dig, som i Ny Testamente kaldes for "kødet." I en salme kaldes det "fordærvsens afgrund" (SOS 111). Det er et skrækkeligt udtryk, men ikke desto mindre meget rammende. For kødet rum-

mer et indædt fjendskab mod vores Gud og skaber (Rom 8,7). En uendelig selvskhed og syndighed.

Dette kød findes i os alle. Sådan er du og jeg "på bunden." Derfor er det rigtigt, hvad Luther har sagt, at hvis Gud viste os hele syndefordærvet på én gang, så ville vi dåne af rædsel og dø på stedet.

Det er denne grufulde virkelighed, der afdækkes mere og mere i livet med Jesus. Jo nærmere vi lever Jesus, jo mere afsløres syndigheden i os.

Det kommer vist bag på mange kristne; men sådan er det. Som en erfaren bibel lærer engang udtrykte det: "Det gamle menneske bliver ikke mere medgørligt med årene, tværtimod.

Det, vi her har været inde på, kan vi også iagttage i apostlen Paulus' liv. Han skriver på et tidspunkt: "Jeg er den ringeste af *apostlene*" (1 Kor 15,9). Senere skriver han: "Jeg er den ringeste af alle *de hellige*" (Ef 3,8). Og hen mod slutningen af sit liv skriver han, at han er den største af *alle syndere* (1 Tim 1,15). Sådan skriver han, fordi det er sådan, han oplever sin åndelige udvikling.

Vil det sige, at Paulus blev mere og mere umulig at omgås? Nej, tværtimod. Han levede selv det liv, han formanede sine

Claus L. Munk; Intet er vigtigere end at undgå hovmodets forbandelse og blive bevaret i nåden

Claus L. Munk, f. 1948

Tidl. forlagsleder og missionsskolelærer

Prædikant i LM

medkristne til at leve. Når han for eksempel formanede de kristne i Thessalonika til at "gøre endnu mere fremgang i at leve sådan, som I lærte af os, Gud til behag" (1 Thess 4,1), var det en opmuntring til at efterligne ham selv (jf 2 Thess 3,7ff). Men midt i denne åndelige vækst så han flere og flere dimensioner af sin egen syndighed.

En nødvendig kamp og lidelse

Det er bestemt ikke rart at gøre disse erfaringer i livet med Jesus. Du oplever det både skammeligt og for dårligt, at du stadig på ny må erkende, at du slet intet syndfrit har at vise frem hverken for Gud eller mennesker. Derimod må du vedgå en masse æresyge, hovmod og griskhed. Skulderklapperne gjorde dig måske indbildsk, så du faldt. Dermed er drømmen om at kunne fremvise et eksemplarisk kristenliv gået i vasken.

Hvor gerne ville du ikke fries fra det, der tvinger dig på knæ i bøn om Guds nåde! Hvor gerne ville du ikke have noget at være stolt af hos dig selv over for Gud! – Men var det lykkedes for dig, var du ikke blevet bevaret i nåden! For du kan ikke være stolt i dig selv i forhold til Gud og samtidig leve i og af Guds nåde.

Paulus oplevede noget ekstremt svært i sit liv. Gud gav ham "en torn i kødet" – "en en-

gel fra Satan" – til at slå ham i ansigtet. I tre omgange bad han om, at dette måtte blive taget fra ham. Men Gud sagde nej.

Hvorfor gjorde han det? Fordi Paulus skulle undgå at blive hovmodig "af de overmåde store åbenbaringer", han havde oplevet. Og så måtte Gud altså bruge noget ufatteligt modbydeligt. Måske var det erindringen om, at han på forfærdeligste vis havde forfulgt Guds kirke og satset alt på at skade Jesu navn. Det er i hvert fald noget, han nævner nogle gange. Det var noget modbydeligt, ja. Men det tjente et vigtigt formål: Han blev fastholdt i nåden som en levende virkelighed – helt til det sidste, hvor han skrev: "Jeg lever ... i troen på Guds søn, der elskede mig og gav sig selv hen for mig" (Gal 2,20).

Den mand, som Gud i enestående grad brugte som sit redskab, havde intet andet at fortrøste sig til end Guds nåde: "Min nåde er dig nok!" (2 Kor 12,9).

Intet er vigtigere end at undgå hovmodets forbandelse og blive bevaret i nåden. For i den frelst skare hjemme hos Gud kommer alene de med, som er rene i "Lammets blod" (Åb 7,14).

Derfor er det også nødvendigt, at vi erkender stadig mere af vores uendelige syndighed og behov for nåde. Sådan – og

kun sådan – når Gud sin bestemmelse med os: At vi bliver "til lov og pris for hans nådes herlighed, som han har skænket os i sin elskede søn" (Ef 1,6). Det er livets dybeste mening og mål. Der findes ikke noget større og rigere!

Det havde Lina Sandell forstået. Derfor bad hun:

Lad alle egne forråd brænde,
lad vores brønde tørres ud;
du os fra vores støtter vende,
så du alene bliver Gud.

(SoS 275)

Lad os bede om det samme!

Godt sagt;
Stolthed baseret på
ægte dyder rummer
den største mulighed
for selvbedrag

D. A. Carson

TEMA

Farisæisme undergraver nåden

AF MØLLER SCHMIDT

Vi siger, vi er kristne, og at vi tror på Guds nåde. Men farisæismen er alligevel skræmmende nærliggende for os. Vi er meget hurtige til at flytte fokus fra det, Kristus har gjort og stadig gør for os, og så hen til det, Kristus gør igennem os, og det vi selv gør.

Her står vi over for en af de største hindringer for Guds riges fremgang, og en af de allerstørste udfordringer for os som kristne.

Religiøs standardindstilling

Timothy Keller siger:

"En af Martin Luthers grundlæggende erkendelser var, at 'religion' er menneskehjertets 'standardindstilling.' Din computer fungerer automatisk ud fra sine

standardindstillinger, medmindre du bevidst beder den om at gøre noget andet. Luthers pointe er, at selv efter at evangeliet har omvendt dig, vil dit hjerte falde tilbage i at fungere ud fra sin standardindstilling, medmindre du bevidst igen og igen sætter den på 'evangelie-indstilling.' Af vane og instinkt leder vi efter noget ved siden af Gud og hans nåde som grundlag for vores retfærdiggørelse, håb, værdi og sikkerhed."¹

Vi glider lynhurtigt væk fra tilliden til nåden i Kristus, især når livet går godt. Som Rosenius siger: "Når alt i os og omkring os ånder fred, når vi føler os styrket af ordet og bønner, og vores daglige liv lykkes så nogenlunde for os, da er det ingen sag at tro – hvis ellers dette fortjener navn af tro."²

Når det, som Kristus har gjort for os, bliver selvfølgeligt, og vi bliver mere fokuserede

på os selv og vores kristne liv og tjeneste, står vi i virkeligheden i fare for at miste troen på Jesus.

Den gavnlige ydmygelse

En anden farisæisk risiko er, at man i praksis erstatter "himmelkraft" (Guds kraft) med "håndkraft" (egen kraft). Det erfarer vi igen og igen.

Et eksempel: Præsten eller prædikanten har efterhånden fået styr på argumentationen og formuleringerne (hvilket i sig selv er fint nok), og det kører på skinner. Anerkendelser skorter det heller ikke på, men budskabet når ikke virkelig ind hos tilhørerne. De oplever ikke det, som omtales i Hebræerbrevet 4,12: "For Guds ord er levende og virksomt, og skarpere end noget tveægget sværd; det trænger igennem, så det skiller ➤

Ydmyghed; Gud spænder ben for sine hellige for at forhindre, at de skal blive så fromme og mærkelige, at de i virkeligheden ikke længere behøver Guds nåde

sjæl fra ånd og marv fra ben og er dommer over hjertets tanker og meninger." Men så standser Gud præsten – ved en ydmygende forkynderfiasko, eller ved meget klart at minde præsten om, at han er en fortabt synder – og så må han råbe om nåde og frimodighed. Og det fantastiske sker, at Guds ord når hjerterne.

Den erfaring har andre også formuleret: "Gud hører min bøn og bruger mig i sin tjeneste – men han skjuler det, så jeg i min usikkerhed og oplevelse af magtesløshed må søge ham om hjælp," siger Flemming Kofod-Svendsen.³

Eller som Uffe Kronborg siger: "Gud spænder ben for sine hellige for at forhindre, at de skal blive så fromme og mærkelige, at de i virkeligheden ikke længere behøver Guds nåde."⁴

Mange steder i Bibelen opfordres vi til at ydmyge os under Gud, og det er ikke fordi ydmyghed i sig selv gør forskellen, men ydmygheden kan lukke op for Guds velsignelse, og efter store oplevelser kan Gud have behov for at ydmyge os.

Det er profeten Elias' kamp mod Ba'al's profeter på Karmels bjerg (1 Kong 18-19) et godt eksempel på. Guds ild fortærer brændofferet, brændet, stenene og vandet i rennen, og hele folket råber: "Det er Herren,

der er Gud! Det er Herren, der er Gud!," men så forfølges Elias af den ugudelige dronning, og han bliver bange og flygter:

"Selv vandrede han en dagsrejse ud i ørkenen og gik hen og satte sig under en gyvelbusk; han bad om at måtte dø og sagde: 'Det er nok, Herre! Tag mit liv, for jeg er ikke mere værd end mine fædre.' ... Men en engel rørte ved ham og sagde: 'Stå op og spis!'" Stop Gud, jeg duer ikke, jeg magter det ikke, send en anden, siger Elias. Men Gud styrker Elias og giver ham nye opgaver.

Eller tænk på apostlen Paulus, der stod over for en kæmpe missionsopgave, men med "tornen i kødet" havde han ikke fantasi til at forestille sig, at det kunne lykkes, og han havde hver dag bedt om at slippe af med tornen. Men så gjorde han den fantastiske opdagelse, at alt det, han behøvede, havde han allerede i Kristus: "Når jeg er magtesløs, så er jeg stærk. ... Jeg vil altså være stolt af min magtesløshed, for at Kristi magt kan være over mig" (2 Kor 12,1-10).

Den selvhævdende ydmyghed

En tredje fare for farisæisme er, at selvom det måske i nogen grad lykkes os at få fokus flyttet fra det, vi selv gør, får vores farisæiske og uevangeliske tilbøjelighed os så måske i stedet til at fokusere på vores er-

kendelse af egen fattigdom, vores syndsbe-kendelse og anger – en bagvendt selvhæv-dende "ydmyghed."

"Vi vil føle os bedre. Om ikke andet, så vil vi i det mindste finde vores åndelige fattigdom og sønderknuselse tilstrækkelig dyb," siger Rosenius.⁵

"Når farisæere synder, har de det forførdeligt og angret. Måske straffer de sig selv og begræder deres svaghed ... Fortrydelse og anger er blot en del af det, de gør, for at frelse sig selv," siger Timothy Keller.⁶

Hvis jeg bare vil det rigtige ...

Endelig er farisæismens alvorlige fare at ville gøre Guds bud overkommelige.

Farisæernes mange selvgjorte regler, som ikke var forankret i Guds ord, var egentlig udtryk for et dybtfølt ønske om at gøre Guds vilje. Men de blandede menneskebud med Guds bud, og de prioriterede de første højest. Det er vel ikke så fremmed for os, men her er Jesus skarp:

"Ve jer, skriftkloge og farisæere, I hyklere! I giver tiende af mynte, dild og kommen, men I forsømmer det i loven, der vejer tungere, ret og barmhjertighed og troskab. Det ene skal gøres og det andet ikke forsømmes" (Matt 23,23).

Lever vi, som om vi er kristne – uden at

Møller Schmidt f. 1945

IT Systemchef

Fritidsprædikant i LM

leve i og af evangeliet – så bliver vi hyklere, akkurat som farisæerne på Jesu tid. Hvis der er en forskel mellem dem og en moderne farisæer, så må det være, at de tog det langt mere alvorligt med deres religion, end vi gør i dag.

I efterårsferien besøgte vi en synagoge i Brooklyn. Jøden, jeg talte med, var lidt ked af at høre, at jeg var lutheraner. Han havde det bedre med katolikker, for Luther talte alt for meget om synd og syndens alvor. "Selvfølgelig er synd alvorligt, men hvis bare jeg vil det rigtige, så tilgiver Gud," sagde han.

Ja, gid det var så let og overkommeligt, som farisæeren vil gøre det til. Men vi er og bliver helt overladt til Guds nåde. Derfor er det værd at besinde sig på, hvad Timothy Keller siger:

"Evangeliet er altså ikke kun det kristne livs ABC. Det er det kristne livs A til Z. Vores problemer opstår i det store og hele, fordi vi ikke kontinuerligt vender tilbage til evangeliet for at arbejde det ind og leve det ud. ... Vi må leve af evangeliet, tygge drøv på det og gøre det til en del af os selv."¹⁷

Kristus bor i mig

Hvad er konsekvenserne af at leve i og af evangeliet? Det er et liv med fokus på

Kristus, i stedet for fokus på det vi gør eller på vores syndsbeholdelse og fattigdom.

Paulus siger: "Kærligheden er tålmodig, kærligheden er mild, den misunder ikke, kærligheden praler ikke, bilder sig ikke noget ind. Den gør intet usømmeligt, søger ikke sit eget, hidser sig ikke op, bærer ikke nag. Den finder ikke sin glæde i uretten, men glæder sig ved sandheden. Den tåler alt, tror alt, håber alt, udholder alt" (1 Kor 13, 4-7).

Og så indvender vi straks, at sådan er vi da ikke. Hvor finder vi den kærlighed? Og det er sandt, vi har stadig det gamle menneske i os, men vi lever også et nyt liv – hvor Kristus bor i os. "Jeg lever ikke mere selv, men Kristus lever i mig, og mit liv her på jorden lever jeg i troen på Guds søn, der elskede mig og gav sig selv hen for mig." (Gal 2, 20).

Kun Kristus har den omtalte kærlighed. En fantastisk kærlighed, som ikke praler, ikke søger sit eget, ikke bærer nag, og som tåler alt og udholder alt osv. Og den kærlighed bor nu i enhver kristen, fordi Kristus bor der. Den udvirker noget, som er grundlæggende forskelligt fra det, som præger farisæeren. Farisæeren, det prægtige og korrekte dyds-mønster, spreder ikke glæde, og påfører ofte omgivelserne dårlig samvittighed. En

levende kristen, der selv lever i Guds nåde, bærer derimod Kristi kærlighed med sig.

Sammenfattende kan vi sige: Gud ønsker ikke at gøre dig stærk, men at være din styrke! Lev derfor din hverdag i tillid til nåden i Kristus i stedet for at fokusere på nådens synlige virkninger i dit liv!

- 1 *De fortabte sønners Gud*, s.93
- 2 *Samlede skrifter VI: Syndernes forladelse (fra 1953)*, s.44
- 3 *Døden, sorgen, håbet*, s.109
- 4 *Kristusmystik – om luthersk spiritualitet og helliggørelse*, s.143
- 5 *Samlede skrifter VI: Syndernes forladelse (fra 1953)*, s.30
- 6 *De fortabte sønners Gud*, s.68
- 7 *De fortabte sønners Gud*, s.94 og 96

TEMA

Guds nåde opdrager

AF HENRIK NYMANN ERIKSEN

.....

Mange overser, at nåden ikke blot frelser et menneske, så vi nu kan være Guds børn og engang leve evigt på den nye jord, men den er også en forvandlende kraft i vores liv her på jorden.

Guds nåde er den helt grundlæggende faktor i et menneskes forhold til Gud. På grund af Guds nåde er Guds favn og Guds rige vidt åbent for syndere. Uden Guds nåde var der ingen frelse. Derfor er nåden vores fundament. Samtidig er nåden også drivkraften i det kristne liv.

Det aspekt udtrykker Paulus i brevet til Titus med følgende ord: "Guds nåde ... opdrager os til at sige nej til ugudelighed og verdslige lyster og leve besindigt og retskaffent og gudfrygtigt i denne verden" (Tit 2,12).

Nåden opdrager os, former os, forvandler os. Nåden gør os til andre mennesker, så vi i højere grad end tidligere ligner Jesus og afspejler ham i vores relationer til andre mennesker. Det er nådens opdragende kraft.

Umiddelbart ville vi måske tro, at Guds ufortjente kærlighed var al for blødsøden til at ændre ved vores liv, og at der skal langt hårdere midler i brug, hvis syndere skal forvandles. Men det er en misforståelse. For Guds krav og bud er ikke i stand til at forvandle os til at ligne Jesus, men det er hans kærlighed.

Guds nåde har på sin egen milde måde en stærk og kraftig disciplinerende indvirkning på os. Nåden har kraft i sig til at ændre vores liv. Man kan ikke forblive uberørt af Guds tilgivelse, kærlighed, benådning og barmhjertighed.

Paulus gør det klart, at nåden opdrager os på to måder, nemlig dels til at sige *nej* til noget negativt, og dels til at sige *ja* til at leve i pagt med Guds gode vilje. Her i syndens verden er nådens forvandling både et nej til synden i alle dens afskygninger og et ja til udfoldelse af kærligheden i alle vores relationer.

Nåden opdrager til at sige nej!

Nåden virker en protest mod synden i os. Den pointe sætter Paulus på spidsen: "Synden skal ikke være herre over jer, for I er ikke under loven, men under *nåden*" (Rom 6,14). Det er stik imod, hvad vi umiddelbart tænker. For er det ikke forbud, som begrænser ondskaben? Sådan er vores samfund jo indrettet, og sådan tænker vi instinktivt.

Pointe; Guds krav og bud er ikke i stand til at forvandle os til at ligne Jesus, men det er hans kærlighed

Der var flere i Paulus' samtid, der mente, at hans forkyndelse af den totalt frie nåde blev en sovepude for at synde: "Skal vi blive i synden, for at nåden kan blive større?" (Rom 6,1). Det blev oplevet alt for risikabelt at slippe alle krav om at holde loven for i stedet alene at tage imod Guds ufortjente, gratis og helt frie kærlighed og tilgivelse i Kristus. Så kan man jo bare synde, for der er altid tilgivelse bagefter!

Den tankegang afviser Paulus klart – af to grunde:

For det første har loven ikke den kraft i sig, der skal til for at forvandle et menneske. Loven kan ikke dæmpe synden mere end lidt ydre selvdisciplin. Hjertet er det samme. Loven kan vise os, at vi er syndere, men den kan ikke forvandle os. "Syndens kraft er loven," siger han ligefrem (1 Kor 15,56). Ganske vist er lovens ord en kærkommen vejledning for det nye menneske, som er født af Gud og elsker ham og hans vilje. Men forvandlingen kommer ikke fra loven.

For det andet er Paulus overbevist om, at mødet med Guds nåde gør noget ved et menneske. Nåden har en forvandlerende kraft. Syndernes forladelse er ikke begyndelsen på en gratis omgang med synden, men på en ihærdig og indædt kamp mod den. Derfor holder argumentet mod Paulus'

forkyndelse ikke, for i det menneske, som uden forbehold får alle sine synder tilgivet, vil der indefra begynde en ny vedholdende modstand mod synden.

Begrænser synden konkret

Paulus nævner over for Titus to konkrete områder, hvor nåden begrænser synden, nemlig ugudelighed og verdslige lyster.

Ugudelighed er gudsfrygtens modsætning. Der er tale om en bevidst eller ubevidst fortrængning af Gud fra sine tanker. En livsførelse, som bevidst eller ubevidst lader Guds gode vilje og vejledning helt ude af betragtning. Det moderne ord er *ateisme* – i tænkning, ord og handling.

Som kristne lever vi i en verden, hvor ateismen i praksis – ugudeligheden – er dominerende. Dermed kommer vi let til selv at glemme Gud. Vi påvirkes konstant til at leve, som om Gud ikke er til og har givet sin gode vilje med vores liv tilkende. At fortsætte med at være en kristen i sådan et miljø kræver et bevidst nej til ateismen og "alle dens gerninger". Hvordan skal det lykkes f.eks. for unge kristne mennesker på Danmarks handelsskoler og gymnasier? Og hvordan skal det lykkes, uden at vi ender i moralisme? Svar: Guds nåde opdrager os til at sige nej til ugudelighed!

De verdslige lyster ligger tæt på ugudeligheden. Forskellen handler bl.a. om, at nej'et til ugudelighed ikke kun er et nej til en udefra kommende ateisme og gudløs moral, men at der også er noget inde i os selv, som tiltales af gudløsheden: de verdslige lyster.

"Verden" er i NT's forstand menneskene i oprør og fjendskab mod Gud. Der er ikke tale om enhver lyst til noget, men en lyst, som er udtryk for oprør og protest mod Guds gode vilje, f.eks. grådig egoisme, magt over andre, tilfredsstillelsen ved andres ulykke, lyst til seksuel tilfredsstillelse med en anden end sin ægtefælle mm. Hvad skal hjælpe os til at sige nej til disse destruktive og syndige tendenser inde i os selv – uden at det bliver til moralisme eller fornægtelse af Guds gode gaver som vores skaber? Svar: Guds nåde opdrager os til at sige nej til verdslige lyster!

Nådens opdragelse sker på den lange bane. Det er ikke først og fremmest en opdragelse, som indfinder sig i fristelsens situation. Den er snarere en påvirkning af Guds kærlighed over tid, der gør, at vi i mødet med Guds formaninger – som en bom på vores vej – ikke bliver trodsige og sure, men tværtimod beslutsomt følger hans gode vilje. Skal ugudelighed og verdslige lyster begrænses, så skal Guds ufortjente godhed til. >

Nådens opdragelse er en påvirkning af Guds kærlighed over tid, der gør, at vi i mødet med Guds formaninger – som en bom på vores vej – ikke bliver trodsige og sure, men tværtimod beslutsomt følger hans gode vilje.

FOTO: ISTOCKPHOTO

Hans frie nåde kan det, som forbud og krav ikke kan, nemlig begrænse både ugudelighed og verdslige lyster. Det er en stærk tro på nådens magt over for syndige tilbøjeligheder, men NT har den overbevisning.

Nåden opdrager til at leve i kærlighed

Guds nåde er ikke bare i stand til at få os til at kæmpe mod synden. Den sætter også en positiv dagsorden i vores liv, så vi kan leve det gode liv, som Gud har tænkt med os. Nåden nøjes ikke med at begrænse det onde, den udvider også det gode i os.

Nåden har først og fremmest et positivt anliggende: Opdragelse til at *leve!* Guds ufortjente kærlighed og tilgivelse får os ikke først og fremmest til at undlade noget syndigt, men til at gøre noget godt og kærligt.

Det ser vi mange steder i NT: "Vi elsker, fordi han elskede os først" (1 Joh 4,19). Selvom apostlen Johannes godt ved, at vi

er syndere, siger han alligevel med stor frimodighed og styrke: "Vi elsker". Hvor kommer den kærlighed fra i en synders liv? Ja, den kommer ikke indefra, men udefra. Den kommer fra mødet med Guds kærlighed i Kristus Jesus.

Vi *elsker*, fordi han elskede os først. Det er rækkefølgen, både når det gælder tid, og når det gælder størrelse og betydning: Hans kærlighed først, dernæst vores. Men vores følger altså med. Det gør noget ved os at blive elsket af Jesus, nemlig at vi også så småt begynder at elske.

Et andet eksempel er *tilgivelse*: "Bær over med hinanden og tilgiv hinanden, hvis den ene har noget at bebrejde den anden, ligesom Herren tilgav jer, sådan skal I også gøre" (Kol 3,13) Det begynder med Herrens tilgivelse, men det slutter ikke med den. I ham eller hende, som tilgives af Gud, vil der lige så stille og i al ufuldkommenhed vokse et tilgivende sindelag frem.

Et tredje udtryk for nådens forvandlende kraft er Jesu billede med *vintræet og grenene*. Nøgleudtrykket i det billede er "blive i mig" (Joh 15,4ff). At "blive i Jesus" er at være forenet med Jesus, at have fællesskab med ham. Deri består det evige liv (Joh 17,3). Vi er frelst til at være lukket ind i hans venskab og fortrolighed. Men denne hjertets forening med Jesus går ikke sporeløst hen over os.

Jesus er forbavsende optimistisk, når han taler om, hvad det fører med sig: "Den, der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre" (Joh 15,5). Ud af vores fællesskab med Jesus lader han frugt vokse frem i vores liv. Meget frugt, siger han ligefrem. Jeg tror, at han tænker på Åndens frugt: "Åndens frugt er kærlighed, glæde, fred, tålmodighed, venlighed, godhed, trofasthed, mildhed og selvbeherskelse" (Gal 5,22f). Disse fantastiske karaktertræk vokser frem i det

Henrik Nymann Eriksen, f. 1965
Forstander på Luthersk Missions Højskole

menneske, som lever i fællesskab med Jesus. Det er nådens forvandlende kraft, som er på spil.

Tre positive elementer

I sit udsagn om, at nåden opdrager os til at leve, nævner Paulus tre positive elementer, der ligger fint i forlængelse af Åndens frugt, nemlig besindighed, retskaffenhed og guds frygt.

Nåden opdrager os til at leve *besindigt* i denne verden. Det handler om en kristens forhold til sig selv. Besindighed indebærer bl.a. selvdisciplin, ansvarlighed, at være sober, velovervejnet og skikkelig i sin omgang med andre, ligesom selvtugt og selvkontrol er sider ved besindigheden.

Det er bemærkelsesværdigt, at nåden opdrager til selvdisciplin. Man skulle tro, at loven var bedst til det, men sådan er det ikke. Den frihed, som nåden er udtryk for – du får den for intet, uden mindste krav om selvdisciplin – den gør noget ved et menneske indefra. Nåden sætter en ny positiv dagsorden i et menneske. Det vokser frem indefra det fri hjerte, og det handler bl.a. om, at nåden sætter sig på viljen og impulserne, så der bliver en besindelse på, at vores liv bliver i pagt med Guds nåde. Sådan opdrager nåden os i forhold til os selv!

Nåden opdrager også til at leve *retskaffent* i denne verden. Retkaffenhed handler om den måde, vi er på over for andre mennesker: når vi har mulighed for at snyde, at få en uærlig, men nem fortjeneste, når vi handler, når vi låner af andre, når vi har konflikter kørende med andre osv. At leve retskaffent er at leve sådan, at det, vi gør, tåler dagens lys – og Guds lys!

Nåden opdrager os for det tredje til at leve *gudfrygtigt* i denne verden. Det handler om en kristens forhold til Gud. Gudsfrygt er det modsatte af ugudelighed. En har engang sagt om guds frygt, at det er at lade Gud være Gud i vores hjerte. Man skulle tro, at der var loven, som skulle lære os guds frygt, men det er nåden, som opdrager os til guds frygt.

Der er en forskel på nåden og loven, som går ud over det ret indholdsmæssige: loven er krav, og nåden er gave! Der også er forskel på, hvordan loven og nåden påvirker os. Loven kommer til os udefra og er på en måde altid et ydre ord, også når den skærer til benet og sønderdeler sjæl og ånd, marv og ben.

Men nåden når hjertet på en anden måde. Den bliver på en måde derinde, så nådens påvirkning i en kristen kommer indefra, og ikke som lovens ord udefra. Det handler

selvfølgelig om, at nåden og Kristus hører sammen og at han bor ved troen i vores hjerter. Men nåden formår altså at opdrage os til at lade Gud være Gud i vores hjerter midt i en verden, som er kendetegnet ved at fornægte Gud i tænkning, tale og handling. Så stærk er nådens forvandlende kraft!

I denne verden

I forbindelse med sin omtale af nådens opdragende virkning understreger Paulus, at det liv, nåden skaber i os, skal leves "i denne verden" (Tit 2,12). Det handler ikke om forvandling i den kommende verden, på den nye jord, men her på planeten jorden, før Jesus kommer igen, og mens mænd som Putin og Obama er ved magten.

Nåden opdrager os altså ikke til at trække os ud af verden, men til at leve livet. Nej'tet til ugudelighed og verdslige lyster er ikke, at vi trækker os tilbage fra ateisterne og dem, der tænker, taler og handler, som om Gud ikke findes. Isolation er ikke Bibelens vej. Men nåden opdrager os til at leve midt i denne verden. Og det er midt i det pulserende liv på den blå planet anno 2014, at Guds nåde ikke alene frelser os, men også opdrager os både til at "sige nej" og til at "leve besindigt, retskaffent og gudfrygtigt."

HORISONT

Spalten, hvor redaktionens medlemmer vil forsøge at sætte aktuelle og principielle forhold ind i en større sammenhæng.

Spalten vil også indeholde passager fra den kirkelige debat og klip fra forskellige blade og aviser.

Styret af andres forventninger?

"Jeg ville ønske, jeg havde haft mod til at være tro mod mig selv og ikke blot leve op til andres forventninger til mig."

Udsagnet beskriver den hyppigste fortrydelse blandt mennesker, der ligger på dødslejet. Det konstaterer den australske sygeplejerske Bronnie Ware, der på baggrund af mange års erfaring på hospice har skrevet en bog om top fem over døendes fortrydelser. Man kunne læse om det på bt.dk den 2. februar 2012.

Man kan vælge at læse udsagnet i tråd med vores selvrealiserende tid, hvor fokus er på at gøre det, man har lyst til, evt. på tværs af generelle normer. Og det kan sagtens være, at det også er sygeplejerskens pointe: Følg dit hjerte; Gør det, du har lyst til!

Men man kan også vælge at lave en anden refleksion. "At være tro mod sig selv" kan jo også forstås som "at kæmpe for alt, hvad du har kært ..." og at være tro mod sin egen

overbevisning. Som kristen er det væsentligt at være tro mod den identitet, jeg har i Kristus – og de værdier, der dermed er blevet en del af mig.

Er jeg – i den betydning – virkelig tro mod mig selv? Eller ligger jeg snarere under for andres forventninger til, hvordan et almindeligt og respektabelt liv bør leves?

Jeg er bange for, at vi er mange, der i høj grad bare følger strømmen og indretter os efter de sociale normer og værdier, vi ser omkring os – både blandt kristne og ikke-kristne. Vi vil helst ikke stritte for meget ud eller blive for radikale i vores Jesus-efterfølgelse.

Kun de færreste tør kæmpe for alt, hvad de har kært – hvis de sociale omkostninger bliver for store, og da slet ikke, hvis det skulle koste livet. Mange af os er mere optagede af, hvad de andre synes om vores adfærd, end hvad der er rigtigt at gøre.

Men hvem står jeg egentlig til regnskab for med mit liv? Ikke først og fremmest mig selv eller andre menneskers meninger og forventninger. Men Gud.

Paulus siger: "... her kræves det så af forvaltere, at de findes tro." Altså at vi med troskab skal forvalte det liv og det evangelium, vi har fået betroet i og med Kristus. Og så fortsætter han med at understrege, at han ikke vil ligge under for andres forventninger, men alene være forpligtet af Gud: "Men mig er det ligegyldigt, om jeg bliver bedømt af jer eller af nogen menneskelig domstol ... Den, der bedømmer mig, er Herren" (1 Kor 4,2-4).

Han er ikke bundet af egne eller andres forventninger, men til Herren, Jesus.

På samme måde udfordres vi til at være tro mod det, vi har fået i Jesus. Og det indebærer både omkostninger (midlertidig spot) og gevinst (evig sejrskrans).

Jesus siger selv: "Jeg ved, at du spottes ... Frygt ikke for, hvad du skal lide ... Vær tro til døden, og jeg vil give dig livets sejrskrans" (Åb 2,9f).

Inge Bøgel Lassen; Jeg ved næsten ikke, om jeg skal le eller græde over, at mennesker, som også har arbejdet indgående med Bibelen, mener, at en bogstavelig læsning af Bibelens mest centrale tekster er ude af takt med tiden

Åbenbaret for de umyndige

"Den klassiske soningstanke er, at Gud sender sin søn til jorden for at ofre ham og dermed genoprette forholdet til os syndere. Det er efter min mening et meget mærkeligt gudsbillede, og jeg har ikke lyst til at tro på en sådan gud. Korsfæstelsen skal snarere forstås sådan, at Jesus ofrer sig som forbillede for det at elske."

Sådan udtaler sognepræst Kristine Stricker Hestbech sig til Kristeligt Dagblad dagen før Skærtorsdag 2014, og hun får følgeskab af andre teologer, som heller ikke kan finde mening i den klassiske tolkning, men hælder til, at Gud alene bliver menneske i Jesus for at dele vores vilkår.

"Jeg tror, Gud ofrer sig selv for at vise, at kærligheden kræver ofre, og at vi skal ofre os for hinanden i stedet for at ofre hinanden. Det er en kærlighedsgerning, en smuk vej, en idealisme, som godt kunne få mere vægt i kirken i dag. Mange af påskesalmerne om soning mellem Gud og menneske i salmebogen er smukke, men deres teologi er en anden tids og på mange måder forældet", siger salmedigter, forfatter og tidligere religionsforsker Iben Krogsdal.

Stillet over for mennesker med så fine

titler og eksamensbeviser kan mennesker, som tror på "korsets gåde", måske i et kort øjeblik genopleve situationer fra skoletiden, hvor lærere med et overbærende smil fortalte, at der godt nok stadig fandtes nogle få uforstandige, som på trods af viden-skaben stadig troede på en guddommelig skabelse og kødets opstandelse og et evigt liv. Mens man sad og ventede på mod til at bekende, at "sådan én er jeg."

Symbolisk og trøstesløs tolkning

Men efter et langt liv med Jesus og endnu en påskefejring er det, som om rollerne er byttet om, og jeg ved næsten ikke, om jeg skal le eller græde over, at mennesker, som også har arbejdet indgående med Bibelen, kan komme frem til, at en bogstavelig læsning af Bibelens mest centrale tekster er ude af takt med tiden.

At mennesket nu mener, at det er blevet så klogt, at det er i stand til at forklare, hvordan det hele skal forstås. Og at den forståelse fjerner det eneste, man både kan leve og dø på. At nogle i det hele taget kan ønske at blive præster og bruge deres tid på at fortolke Bibelen symbolsk, så den passer ind i deres egen lille og trøstesløse verden. Hvor der ikke længere er brug for frelse.

Der findes heldigvis stadig præster, som

tager til genmæle. Og det er en velsignelse at lytte til dem, ikke mindst når kirkeårets tekster fra fasten op til påsken netop sætter fokus på min synd, som der ingen soning var for, hvis ikke Jesus var død på korset i stedet for mig.

Men netop når man har mulighed for at høre og finde fred i forsoningens budskab, så kan man samtidig græmme sig over alle de mennesker, som i påsken må nøjes med at lytte til præster, der ikke har andet at give dem end et reduceret og menneskefokuseret kærlighedskrav.

Som Kristine Stricker Hestbech siger: *Han (Jesus) bliver et billede på, at vi kun kan elske og tage imod kærlighed, når vi ofrer os og overgiver os. Jesus er en side af Gud, som bærer en ny vej for os mennesker, der alt for ofte tror, vi kan styre og kontrollere kærligheden."*

Hvordan man overhovedet kan tale om Gud, når man har amputeret det mest centrale i hele hans budskab er og bliver en gåde for mig. Men det er måske ikke så mærkeligt eller nyt.

Også det har Jesus set længe før: *"Jeg priser dig, fader, himlens og jordens Herre, fordi du har skjult dette for vise og forstandige og åbenbaret det for umyndige. Ja, fader, for således var det din vilje"* (Matt 11,25).

FOR TROEN

JEG VIL LIGNE DANIEL ...

AF NICOLAJ SØNDBERG-JEPPESEN

.....

Når jeg tænker på Daniels bog, er det første, der dukker frem, minder fra min barndoms børnemøder. Jeg kan stadig huske, hvordan der lugtede i den lejlighed på Nylandsvej på Frederiksberg, hvor et ægtepar slog dørene op til børnemøde.

Der var flonellograf, rødt saftevand og grøn giftkage. Vi sang også sange, og en af dem, jeg husker bedst, er *Jeg vil ligne Daniel*. Denne sang gemmer på en hemmelighed, der er værd at standse op for.

Er det værd at ligne Daniel?

Daniels liv lærer mig, at hvis jeg vil følge Gud, kræver det et bevidst valg. Jeg må vælge synden fra. I Kapitel 1 har Daniel mulighed for dagligt at spise sig mæt ved

den hedenske konges taffel. I stedet vælger Daniel at leve af en langt ringere kost for ikke at gøre sig uren.

Forestil dig, hvad dette har kostet Daniel. Han har afholdt sig fra nærmest uimodståeligt lækker mad og hele fællesskabet omkring måltidet. Og han måtte tage en direkte konfrontation med hofmesteren. Jo, Daniel turde tage et valg.

Mange år senere har Kong Dareios udstedt et dekret om, at enhver, der i en måned beder til nogen anden gud end ham, skal kastes i løvekulen (Dan 6). Da Daniel hørte dette, gik han straks hjem og bad til Gud for åbne vinduer. Dette forblev naturligvis ikke ubemærket, og det fik konsekvenser for Daniel.

Jeg kan ikke lade være med at tænke, om det ikke havde været mest fornuftigt bare

at vente med at bede. Men Daniel kunne ikke vente. Han var fuldt ud klar over, hvem der sidder på tronen og regerer i evighed. Derfor havde han gjort et klart valg, og han lod dette valg få konsekvenser i sit liv.

Når jeg læser dette, må jeg bare bøje mig. Jeg kan til tider føle, at Daniels liv er som en dom over mit liv, og jeg må bare erkende, at jeg ikke slår til. Jeg kommer dagligt til kort over for det valg, jeg ville ønske skinnede lige så klart igennem i mit liv, som det gjorde i Daniels. Så må jeg bare spørge: "Gud, hvad vil du dog stille op med mig? Én, der kalder sig kristen, men i virkeligheden ligner den dovne og uduelige tjener, der gik hen og gravede sit talent ned."

Nebukadnesars drøm

Beretningen om Nebukadnesars drøm viser

Nicolaj Søndberg-Jepesen, f. 1978
Adjunkt i datalogi

en anden side ved Daniel. Nebukadnesar er blevet skræmt af en drøm, og han tilkalder alle Babylons vismænd, mirakelmagere og stjernetydere for at få tydet drømmen. Disse folk har levet et privilegeret liv ved kongens hof. Nu har kongen brug for en tjeneste til gengæld for det liv, de har levet. De skal tyde drømmen. Men han forlanger også noget mere. De skal fortælle, hvad han har drømt: "Hvis I ikke kan gengive drømmen for mig og tyde den, skal I sønderlemmes og jeres huse lægges i grus" (Dan 2,5).

Det er fuldstændig vanvittigt. Forestil dig, at du bliver sat over for dette krav: Beskriv for mig, hvad jeg har drømt! De fleste af os kan dårligt nok huske, hvad vi selv har drømt. Jeg har spekuleret i, om en del af stjernetydere var plattenslagere, der plejede at fortælle kongen lige akkurat det, han gerne ville høre. Uanset hvad ville der ingen forskel være på plattenslageren og Babylons dygtigste stjernetyder. Dette krav var umuligt at opfylde for dem begge.

Jesus – vores Daniel

Stjernetydere forsvarer sig med, at ingen konge, uanset hvor mægtig han er, vil stille et krav, der er så strengt, at intet menneske kan opfylde det (Dan 2,10). Men dér tager

de fejl, for sådan en konge findes nemlig.

Gud, den højeste og mægtigste af alle konger, kræver, at vi er lydige mod hans bud (Matt 19,17). Gud er hellig, han tolererer ikke synd, og derfor vil syndere altid være adskilt fra ham (Es 59). Derfor er der en parallel imellem stjernetyderens situation overfor Nebukadnesar og min situation over for Gud. Hvis jeg ikke retter ind og opfylder det, som "intet menneske på jorden kan opfylde", går jeg den evige fortabelse i møde.

Det er den mest håbløse situation, man kan forestille sig. Jeg forestiller mig, at stjernetydere er gået hjem. Her kan de intet foretage sig – andet end at vente på bødlerne. De har sikkert kunnet høre raslen af våben og kommandoer, der er blevet råbt, og de har været rædselsslagne. Men så træder Daniel frem for Nebukadnesar.

Daniel har hidtil været holdt udenfor og havde alt at miste. Hvis han havde holdt lav profil, havde han stadig en chance for at overleve. Men Daniel havde venner blandt stjernetydere, så selv om de aldrig havde bedt ham om det, stillede han sig imellem Nebukadnesar og dem. Ved at gøre det, risikerede han at miste livet, men Gud reddede ham ved at åbenbare drømmen og dens betydning for ham.

Vi har – i overført betydning – også en slags Daniel, der har stillet sig imellem Gud og os. Det er Jesus. Men for Jesus var der ingen redning. Han måtte betale for vores synd med sit eget blod. Ved at gøre det tilregnede han mig sin retfærdighed, og han tog al min synd og alle mine fejl og mangler på sig. På grund af dette ligner jeg i Guds øjne én, der har Jesu retfærdighed, og jeg kan på en måde sige, at jeg ligner Daniel.

Forbillede for os

Samtidig vil jeg gerne opfordre dig til at ligne Daniel. Jeg tror, at Daniels klare fravalg af synden skyldtes én ting, nemlig hans nære forhold til Gud. Har du ikke et forhold til Gud, der ligner hans, skyldes det ikke Guds manglende vilje – men din. For Gud har aldrig forbudt os at bede til ham – tværtimod! Når Daniel knælede og bad tre gange om dagen, er det værd at efterleve.

Og uanset hvor godt dette lykkes, kan du regne med, at du ufortjent har fået tildelt Jesu retfærdighed ved tro på ham, og det er dén, der skal bære dig ind i evigheden.

FOR TROEN

PINSE INDENI

EN AKTUALISERING AF ROMERBREVET 8,1-17

AF NICOLAI TECHOW

Når Helligånden går ind i et hjerte og indtager det som sin bolig, bringer den tre ting med sig. De tre ting er ikke hele historien om, hvad Helligånden giver, men de er ret centrale: frifindelse, konflikt og ny identitet. Og alle tre ting giver han os ved at forbinde os med Jesus.

Det vil være en god idé at læse bibelteksten (Rom 8,1-17) først ...

Helligånden – ikke regler – sætter fri
Det første, som Helligånden bringer til os, er frifindelse.

Nogle går rundt og har ikke problemer med noget som helst: man frifinder sig selv. Andre går rundt og fordømmer sig selv

rigtig meget. Det interessante er, som Tim Keller har sagt, at begge dele er udtryk for, at vi alle sammen har et stort behov for at retfærdiggøre os selv eller frifinde os selv.

Tanken om, at jeg er skyldig, er ubehagelig. Vi vil alle sammen enormt gerne frifindes. Denne længsel efter at være frifundet peger egentlig – ligesom meget andet i vores liv – på en dybere og mere ultimativ virkelighed for os: vi har alle brug for at blive frifundet ved Guds domstol.

Egentlig betyder det ikke så forfærdelig meget for mig, hvad de andre mener om mig og min adfærd. Men hvad Gud mener om mig foran sin domstol, det har betydning for min evighed. Og derfor er det så vigtigt, at jeg kan blive frifundet dér.

Teksten siger, at regler aldrig kan skaffe os den frifindelse for Guds domstol; ikke en-

gang Guds regler – det, der kaldes “loven” her. Heller ikke vores egne principper og regler, som vi sætter op for at være ordentlige, pæne og gode mennesker.

Uanset hvilke regler vi sætter op, så er der nogle af os, som nærmest bliver provokeret af reglerne. Hvis man siger til børnene, at de ikke må tage flere småkager, så kan det nærmest provokere dem til at tage en ekstra småkage.

Og så er der andre af os, som opstiller regler, og så bliver vi pæne mennesker, der følger reglerne. Vi klipper hækken, så den er i vater osv., og så synes vi, at vi er lidt pænere end alle de andre, og at vi kan blive frifundet, fordi vi overholder reglerne.

Men reglerne kan ikke skaffe os frifindelse. I stedet for kan Helligånden skaffe os frifindelse foran Guds domstol.

Krig hele tiden; Helligånden og kødet er ikke enige om noget som helst

Pinse igen og igen

"Livets ånds lov" kan oversættes til: *Helligåndens skæbnebestemmende magt*.

Men hvordan kan Helligånden sætte mig fri? Ved at forbinde mig med Jesus. Helligånden kommer med et mægtigt budskab om, at Jesus, som virkelig var retfærdig og uden synd, blev gjort skyldig, blev dømt og døde på et kors i stedet for mig, for at jeg kunne blive frifundet for Guds domstol.

Det budskab kommer Helligånden til mig med, og så skabes der en tillid til Jesus, så jeg bliver forbundet med ham og hænger sammen med ham. Og i det øjeblik, hvor jeg hænger sammen med ham – er i ham – så er jeg frifundet for Guds domstol. For i ham er der ingen fordømmelse. Jeg får fred med Gud.

Nogle har ingen problemer med at regne med, at det gælder. Og det er godt. Og så er der andre, der kun kan tro det engang imellem, men som tit har svært ved det. Derfor har vi brug for, at det ikke bare bliver pinse i vores hjerte én gang, når Helligånden kommer med budskabet til os, men at det bliver det igen og igen og igen.

De af os, der mener, at vi er frifundet, fordi vi har "klippet hækken", har også brug for, at Helligånden invaderer os og fortæller

os, at der kun er ét sted, der ikke er nogen fordømmelse for os: i Jesus Kristus.

Der er krig hele tiden

Det andet, Helligånden gør, er at skabe krig og konflikt i os. Det, som kødet – altså vores syndige natur, sådan som vi bare er i os selv, inden Helligånden har invaderet os – vil, det er død. Det, som Ånden derimod vil, er liv og fred. De vil altså to modsatrettede ting.

De, som er i kødet, kan ikke være Gud til behag. Og værre endnu: "Hvis I lever i lydighed mod kødet, skal I dø, men hvis I ved Åndens hjælp dræber legemets gerninger, skal I leve" (v. 13).

I Galaterbrevet 5,17 taler Paulus om, at Ånden og kødet er i krig med hinanden. De forhindrer hver især hinanden i at gøre det, de gerne vil.

Da jeg i sin tid boede alene, var der oftest fred og ingen ballade i mit hjem, fordi jeg var nogenlunde enig med mig selv om de fleste ting. Men nu, hvor jeg er gift med Maria, er hun og jeg ikke altid helt enige om alting, og så kan der opstå konflikt.

Før jeg mødte Jesus, var jeg bare mig og mit kød, og vi var stort set enige om det hele. Men så kom Jesus. Helligånden kom ind, og problemet er, at Helligånden og kødet ikke er enige om noget som helst; der

er konflikt hele tiden. På alle punkter. Hele tiden. Når Helligånden har invaderet os, så er der krig.

Åndelig krigsførelse: Et spørgsmål om tillid

Hvis vi slutter fred med synden i os i stedet for at slå den ihjel, så dør vi. Du har fået Jesus af Helligånden, og Jesus er syndens fjende nummer ét. Derfor vil der være konflikt inde i dig.

Hvordan kan det egentlig være? Når Bibelen taler så klart om, at der ingen fordømmelse er for dem, der er i Kristus, hvordan kan det så være, at Paulus også siger, at hvis du er lydige imod kødet, så skal du dø, og at du skal slå synden ihjel i stedet for. Hvordan kan han sige begge ting?

Én af de centrale dele af forklaringen ligger i modsætningen mellem, hvad tro og synd er for noget.

At tro på Jesus er at tilegne sig budskabet om, hvad han har gjort for os. I stedet for at tro, at vi selv kan hjælpe lidt til med at skaffe os frifindelse for Guds domstol, så satser vi 100 % på Jesus og det, han gjorde, da han døde i vores sted på korset og opstod for os. Han er vores retfærdighed. Ham stoler vi på.

Tro er altså at have tillid til Jesus i min sag >

Syndens dagsorden; At slå din tillid til Jesus ihjel

for Guds domstol.

Synd er derimod dybest set det, at jeg sætter min tillid til noget andet end Jesus.

Når jeg begår en konkret synd, gør jeg det dybest set, fordi jeg sætter min lid til, at den synd skal redde mig fra noget, jeg er bange for, eller skal skaffe mig noget, som mit hjerte længes efter. Jeg har altså i den sag, i det splitsekund, tillid til synden i stedet for Jesus.

At have tillid til Jesus og at have tillid til synden på én gang er en konflikt, der ikke kan stå på særlig længe. Det går ikke. For hvis jeg stoler på synden, underminerer den min tillid til Jesus. Hvis jeg stoler på synden i små sager, underminerer den min tillid til Jesus i den største af alle sager: Min evige skæbne.

Synden vil, fordi den dybest set er mistillid, kaste gift ind i den tillid, du har til Jesus. Når du er i Jesus, så er der ingen fordømmelse for dig. Netop derfor forsøger synden at cutte din forbindelse til Jesus. Og hver gang du lader synden få din tillid, så æder den på den tillid, du har til Jesus. Synden vil én ting: slå din tillid til Jesus ihjel. Og når du har mistet Jesus, så har du mistet alt. Derfor er synden så farlig.

Men den er også irrationel: Hvis jeg ikke kan stole på mit kød, når det angår min

frelse, hvordan kan jeg så stole på det, hvad angår det at sørge for mit liv i øvrigt? Hvis jeg derimod kan stole på Jesus i det, der angår min evige skæbne, hvorfor skulle jeg så ikke kunne stole på ham i alle andre – langt mindre – sager?

Mere end overfladeskrammer

I krigen mod synden kan – og bør – vi bruge mange forskellige våben. Men de fleste af dem vil i sig selv, uden det vigtigste våben, kun tilføje synden nogle overfladiske skrammer, uden reelt at tappe dens kraft. Det våben, den Åndens hjælp, som er i stand til at gøre det sidste og tilføje synden dræbende sår, er Jesus selv og evangeliet om ham og hans kærlighed, skønhed, herlighed, rigdom, vidunderlighed og nåde.

Vi kan "slå græsset" med nogle af vores våben, f.eks. gode og sunde regler, men det kommer altid op igen. For synden har dybe rødder i vores naturs mistillid til Gud. Hvis vi blot holder den nede ét sted, popper den snart op et andet sted. Den har kun fået overfladeskrammer.

Men Helligånden har et våben, som kan tilføje synden dræbende sår og sprøjte gift i selve dens rød. Det er Jesus og evangeliet om, at han er langt mere værd at stole på end synden; at han giver for intet, fordi

han selv har betalt, hvor synden tager sin grusomme pris; at han kan tilfredsstille evigt og dybt, hvor synden giver saltvand til den tørstende; at hans løfter langt overgår syndens, og at han – i modsætning til synden – holder, hvad han lover, og at han har vist det på korset og ved den tomme grav.

Vi begår en synd, fordi der er noget, vi gerne vil opnå eller undgå. Men Helligånden, der bor og arbejder i vores hjerter, fortæller os: "Den afgud, du satser på – den kan slet ikke give dig det, du virkelig længes efter. Det er der kun én, der kan: Jesus!"

Dette budskab skaber tillid til Jesus. Og ligesom tillid til synden er gift for troen, er tilliden til Jesus gift for syndens rødder.

Det er først og fremmest sådan, at vi "ved Åndens hjælp dræber legemets gerninger" (v.13).

Et eksempel

For mig selv kan det f.eks. handle om, at jeg skal sige undskyld til nogen. Det kan være utroligt ydmygende at gå hen og sige: "Det var mig, der tog fejl; det var mig, der gjorde det forkerte her. Vil du tilgive mig? Undskyld!"

For jeg har en eller anden idé om, at min status som et pænt menneske, der ikke gør

Nicolai Techow, f. 1970
Adjunkt på Dansk Bibel-Institut
Fritidsprædikant i LM

noget galt, skal redde mig. Det er træls at skulle se i øjnene, at jeg måske ikke er helt så pæn og poleret, som jeg gerne vil være. Men Helligånden siger til mig: "Nicolai, den der polering er i virkeligheden hykleri, den er jo ikke ægte, den kan ikke redde dig. Vil du gerne have et falsk godt rygte? Jesus har skaffet dig al den anseelse, du nogen sinde kan drømme om. For Gud anser dig for at være hans barn."

Så betyder det ikke så meget, hvor godt jeg ser ud et øjeblik over for nogle andre. I øvrigt vil jeg også komme til at se meget mere sand ud bagefter, og så bliver det også meget lettere for mig at sige undskyld. Fordi evangeliet har sat mig fri.

Kloge-Åge eller barn af Gud

Det tredje, som Helligånden gør i vores hjerter, er at give os en ny identitet og status som sønner og døtre, barnekår. Så længe vi bare har os selv og vores eget kød i os, er vi ifølge Paulus i trældom. Vi forsøger hele tiden at bygge vores identitet op ved at give kødet det, som det gerne vil.

Det kan være, at du er Kløge-Åge, og derfor tror du, at du kan have din identitet i at være klog. Eller måske er du en fantastisk far eller mor og har din identitet i at være det. Og der er ikke noget galt i at være

hverken klog eller en god forælder, men problemet er, at hvis du virkelig satser på, at du er klogere end de fleste, så vil du blive bange for den dag, hvor du ikke husker så godt. Og det er en træletilværelse.

Der sker let det, at vi vil bygge vores identitet op over et eller andet, som ikke er Jesus. Og vi bliver slaver af det. For vi får kun den identitet, hvis vi betaler ved kasse ét, et eller andet sted.

Helligånden giver os Jesus – og fortæller os, at vi dermed har fået højstatus hos Gud: barnekår. Vi har ikke fået den ånd, der giver trællekår, men den ånd, der giver barnekår. Egentlig står der, at vi har fået en ånd, der giver os adoption som sønner.

Det handler ikke bare om at være det lille barn oppe på fars skulder. Det handler om, at vi har fået en status, hvor vi er blevet løftet op fra at være slaver af alt muligt til at være Guds sønner, der engang skal dømme engle og regere over hele verden, skal arve sammen med Kristus og herske over alt. Det er det, der ligger i at have barnekår.

Derudover ligger der også det, at Ånden vidner om, at vi er Guds børn og trygt kan sidde på hans skulder, vide hvem vi er, og trygt kaste os i armene på Gud. Fordi vi har Jesus.

Helligånden giver mig Jesus

For alle de tre nævnte ting gælder det, at Helligånden giver mig dem, ved at han giver mig Jesus. 1) Jeg får frifindelse, fordi jeg får Jesus, der tog min fordømmelse. 2) Jeg levede før i fred med mit kød, men fordi jeg har fået Jesus indenfor ved Helligånden, så har jeg fået krig indvendig – mod kødet. 3) Jeg var træl under kødet før, men fordi jeg har fået Jesus og hører sammen med ham, så er jeg ikke længere slave af noget, men har fået en ny identitet som søn eller datter af Gud.

Artiklen er en forkortet og bearbejdet udgave af en prædiken fra Københavnkirken d. 12. juni 2011

Helene Hammer Pihl, f. 1982

Leder af frivillige i Københavnerkirken og
timelærer på LMH

Godt sagt;

I et samfund, hvor ytringsfriheden er den vigtigste værdi, tør kirken paradoksalt nok ikke tale om det, den er sat i verden for at tale og overbevise om, fordi det kunne tolkes som missionsvirksomhed

Iben Tranholm

EFTERTANKEN

AFSLØRET

AF HELENE HAMMER PIHL

Ordene er hårde og de rammer i den grad plet. De taler sandt. Det ved jeg, men jeg bryder mig ikke om det. Ordene er knivskarpe og skærer til benet med det samme. Afslører mig, afslører mit liv og mine motiver. Pludselig ligger den ubehagelige virkelighed åbent fremme, og jeg ser dét, jeg før forsøgte at fortrænge: Sandheden om mig.

Det kan opleves barsk, *“for Guds ord er levende og virksomt og skarpere end noget tveægget sværd; det trænger igennem, så det skiller sjæl fra ånd og marv fra ben og er dommer over hjertets tanker og meninger”* (Hebr 4,12).

Men det er samtidig dybt befriende. For sandheden må frem. Kun på et fundament af sandhed kan noget nyt og bedre vokse frem. Og det er i bund og grund det, jeg har brug for. Guds tale ind i mit liv dømmer og

prøver mit hjerte og mine tanker.

Det tveæggede sværd har to skarpe sider. Den ene side peger ind mod mig selv – som Guds ords knivskarpe sandhed, der afslører mit hjerte og dømmer sandt og retfærdigt. Den anden knivsæg vender udad. Den tjener som en kampklar machete, der målrettet skærer sig gennem det vildnis af løgne og udfordringer, der ligger foran mig. Den baner vej for mig med sin skarphed og styrke.

Så jeg efterlades altså med blandede følelser. Dels frygter jeg Guds lov og tale ind i mit liv – og dels længes jeg efter mere. Virkelig længes. For findes der noget herligere end at være afsløret og dog elsket? Konklusionen må derfor være: *“Ad den vej, du befaler, vil jeg løbe, for du har gjort mit hjerte fri”* (Sl 119,32).

MISSIONÆR M. SVAABECK

AF K.P. KORSHOLM

Sjældent bliver M. Svaabeck nævnt eller citeret; Men i LM's historie forbliver han den førende personlighed i foreningens andet slægtled.

I nærheden af Lillesand i det sydlige Norge fødtes den 16. februar 1864 Martinius Salvesen Svaabeck. Hjemmet og slægten var præget af en vis gudsfrygt. Både som barn og ung havde han god lejlighed til at høre Guds ord.

I de første ungdomsår nåede han frem til åndeligt gennembrud, og kort efter sin omvendelse tog han i frimenigheden i Arendal de første skridt som forkynder.

Fra Norge til Nordsjælland

Kort efter at Svaabeck i 1885 havde fået sit

svendebrev (som maler, *red.*), rejste han som 21-årig til København, og lidt senere samme år kom også Aase Marie (hans forlovede, der var fra barndommens nabolag, *red.*).

De fandt sammen med troende venner, der hørte til LM. Disse venner blev hurtigt opmærksom på den norske malers betydelige evner som Ordets forkynder og opfordrede ham til at optage forkyndergerning. Han holdt sit første møde i Danmark i missionshuset i Nansensgade 2. juledag 1886. Men København fik ikke lov at beholde Svaabeck for sig selv, snart blev han allemands eje i LM.

Martinius og Aase Marie blev gift i Garnisons Kirke den 17. juni 1888. Det varede dog ikke længe, før de flyttede til Hillerød og deltog i arbejdet i missionshuset Bethania,

I anledning af Budskabets 150. årgang genoptrykkes enkelte artikler fra historiens løb, denne gang om Svaabeck.

Efter bruddet mellem Luthersk Missionsforening (LM) og Evangelisk Luthersk Missionsforening (ELM) i 1889-92 stod LM uden mange medlemmer, men især uden mange af sine tidligere prædikanter.

En af dem, som udfyldte det store hul, var nordmanden Martinius Svaabeck. En tid talte han hver søndag i Nansensgade i København, og senere var han redskab til vækkelser rundt i landet.

Læs her en forkortet udgave af en artikel om Svaabeck fra Budskabet 1976

der blev bygget i 1889. Ved Bethanias 50 års jubilæum i 1939 blev sunget en sang, som Svaabeck og hans hustru havde sunget ved hans første møde i Hillerød. Svaabeck spillede guitar og var en god sanger.

Svaabeck blev efterhånden velkendt og velanset overalt i LM, og fra 1. oktober 1896 blev han heltidsansat for en løn af 1500 kr. om året. Han var på møderejser det meste af tiden. Tidligere rejste han især i vintertiden, når der ikke var så travlt ved malerfaget. Han udførte i den tid en del malerarbejde i LM's missionshuse og i venners hjem, hvor han boede, og der går endnu ry af det solide arbejde, han udførte.

Tidligt kom han med i styrelserne. Han valgtes som delegeret (i 1893, første år med delegeretmøder på landsplan, *red.*). I 1915 er noteret, at han er ordstyrer, hvad han

Trofasthed; Han holdt over 12.000 prædikener. Ingen i LM har holdt så mange, og kun få har virket i LM i længere tid end han

Martinus S. Svaabeck som ung

synes at have været allerede i 1905 og flere år. *Det stående udvalg* genvalgtes i 1915. I dette var Svaabeck formand og dermed i praksis formand i LM, hvad han valgtes til efter A. Rønnes død i 1931.

Efter Chr. Møllers død i 1907 valgtes i 1908 et redaktionsudvalg for *Budskabet* og *Kristelig Børnetidende*. Dette udvalg kom til at bestå af A. Rønne, M. Svaabeck og Chr. Vestergaard, og disse blev efterhånden også

Udvalget angående hedningemission (1910) og Forlagsudvalget (1915).

Da tanken om, at LM skulle have sin egen højskole, for alvor kom frem i 1911, blev Svaabeck den selvfølgelige formand i et 4-mands udvalg, og han fremmede sagen mest muligt, men havde den store sorg, at sagen gik i stå i 1912 af mangel på ledere.

Efter genforeningen i 1920 var Svaabeck med til flere genforeningsfester i Sønderjylland, og han udtalte da, at der, efter at Sønderjylland var kommet tilbage, var ekstra brug for en højskole. Og den 6. maj 1923 havde han den store glæde at indvie den nyopførte højskole i Hillerød. Svaabeck blev LMH's fuldtro ven og villige tjener.

Vækkelsesforkynder og stridsemne

I begyndelsen var der i LM nogen betænkelighed ved den unge, norske forkynder. Nordsjællands afdelingsbestyrelse betænkte sig i 1887 fra et styrelsesmøde til det næste med at lade ham tale i Nordsjælland.

Da forstander Frits Larsen indsamlede oplysninger på Bornholm til 75-års minde-skriftet (for LM, *red.*), har han på et blad af notesbogen skrevet: "Svaabeck var lidt et stridsemne, fordi han talte anderledes end sædvanligt."¹

Ved 40-års festen i Skjern i 1930 for

Svaabecks virke i Jylland blev der sagt: "Første gang Svaabeck kom til Finderup, kom han som en mistænkt mand; missionshuset var lukket for ham. Dog, han vandt snart forsamlingens tillid, og næste gang talte han i missionshuset." Overalt gik det som i Finderup. Svaabeck vandt vennernes tillid og blev betroet mere og mere.

I 1902 var der foranlediget af N. Rasmussen fra Falster vækkelse i Jylland, især i Brejning og Finderup, og Svaabeck blev fra Bornholm, som gav afkald på den sidste uge af hans tid derovre, kaldt til Jylland for at hjælpe til i tjenesten. Vækkelsen fortsatte i de følgende år, hvad Missionsvennen fortæller om. I 1903 skrev Svaabeck om stor vækkelse i Vinderup.

Svaabeck var i sine unge år en udpræget vækkelsesprædikant. Forstander F. Larsen skrev i 1936: "Svaabeck bar noget med sig, som ikke andre havde, dels fra ungdomstiden i den norske evangelisk lutherske frikirke, dels fra forbindelsen til Rosenius' skrifter og navnlig fra den evne til at trænge ind i Ordets kerne, som var hans naturgave.

Svaabeck rensedes for tillid til følelser, stemninger og oplevelser til en dyb tillid til Ordet, Ordet om Kristus, Ordet om Guds åbenbaringer i Israels historie og Ordet om Guds ordning af menigheden i Det Nye Te-

K.P. Korsholm, 1897-1985
Højskolelærer på LMH 1929-1967

stamente. Det var til Ordet, han førte os, fra Ordet, han hentede sin myndighed, og gennem Ordet, han hjalp os.”

Om Svaabecks forkyndelse i den første tid foreligger der ikke meget, senere kan den ses af hans artikler. Han var udpræget *læreren*. Det lå ham med årene mere og mere på hjerte at bringe åndelig føde til Guds børn og derfor forkynde hele Guds råd.

I alt holdt han over 12.000 prædikener. Ingen i LM har holdt så mange, og kun få har virket i LM i længere tid end han.

Han benyttede ofte tekster fra Det Gamle Testamente, og han var selvstændig i sin tænkning og tale. Svaabecks tale førte mange til forligelse med Gud og til befæstelse i troen.

Skribent og familiefar

Svaabecks skriftlige produktion er som hans tale bygget på bibelordets faste klippegrund. Den er alsidig, men altid med centralt sigte.

I *Budskabet* begyndte hans forfatterskab i 1902 med den tale, han holdt ved 25-års jubilæet for missionshuset i Skjern, og som han efter mange venners ønske udarbejdede for *Budskabet*. Den hedder ”Jesus, ypperstepræst efter Melkisedeks vis.”

I alt skrev han over 100 lange artikler i

Budskabet og vel 4 gange så mange korte artikler i *Kristelig Børnetidende*. Redaktionsudvalget, hvori Svaabeck var hovedredaktør, skrev efter 1908 de vigtigste artikler i regelmæssigt skifte.

Det var ikke uden grund, at man ved 40-års festen i Skjern og ved andre lejligheder udtalte taknemlighed mod fru Svaabeck og udtalte, at det i høj grad skyldtes hende, at hendes mand havde kunnet udrette så meget i LM’s tjeneste. Når han på møderejser sov på tagkamre, var hun alene med børnene, som hun var en uvurderlig støtte for. Han var altid hjælpsom og ligetil over for børnene og legede ofte med dem.

Hjemmet var åbent for alle, for missionsfolk og ikke-missionsfolk, og efter højskolens oprettelse også for eleverne der. Aldrig blev husandagterne forsømt – og der var en lille andagt ved hvert måltid – og ofte var der sang og musik til Svaabecks store glæde, når børnene havde besøg af kammerater. Af de i alt syv børn udvandrede de tre til Amerika.

Egentlig affældig blev Svaabeck og hans hustru ikke. Han var kun uarbejdsdygtig i få måneder, inden hans hustru blev sengeliggende, og tre døtre omsorgsfuldt plejede hende.

Få dage efter (hustruens død, *red.*) gik

også den gamle Ordets forkynder ind til hvile hos Gud, og den 9. august 1936 blev de begge begravet på Hillerød kirkegård ved Østergade under meget stor deltagelse.

LM rejste på deres grav en smuk bornholmsk granitsten med et vellignende bronzerelief af de to, som så trofast fulgte hinanden i liv og tjeneste. På gravstenen står det ord, Svaabeck flere gange bad om at få oplæst den søndag, hans hustru blev ført til kapellet, og hans egne kræfter på det nærmeste ebbede ud: *Kostbar i Herrens øjne er hans helliges død* (Sl 116,15, gl. oversættelse).

1 Redaktørens note: Det ”anderledes” hos Svaabeck kan evt. være en pietistisk tone i vækkelsesforkyndelsen, som af nogle blev opfattet som værende på kanten af det frie evangelium og den rosenianske tradition. Desuden var han nok en stærk personlighed, og nogle oplevede hans stil som lidt tung og tør.

ET PAR HALVE BIBELSKE SANDHEDER

AF JENS OLE CHRISTENSEN

For et par måneder siden oplevede jeg med få timers mellemrum at blive opbygget og anfægtet af det samme skriftsted. Jeg prædikede en søndag i Herning LM. På væggen bag talerstolen i missionshuset står der: ”I er købt og prisen betalt” (1 Kor 6,20 – 1948-oversættelsen).

Først opbyggelsen. Jeg sad før min prædiken og lod det trænge ind: Så stor kærlighed, så totalt alene Guds værk og så meget hvile for mig. Jesus har betalt det, der skal betales. Så er det frihed fra min egen kristendom og fra den lurende præstationsangst. Så kan jeg ånde frit.

Men det er jo kun et halvt citat. Resten af verset lyder: ”... ær derfor Gud med jeres legeme!” Og derfor kom anfægtelsen i bilen

på vejen hjem. Er dette halve bibelcitater – formodentlig placeret på væggen i Herning, da missionshuset blev bygget i 1967 – karakteristisk for en skævhed i LM?

Af frygt for at blive uevangeliske bliver vi uproduktivt forsigtige, når der skal tales om det nye liv, om at Jesus ikke bare befrier fra syndens skyld, men også fra syndens magt, og at Skriften vitterlig taler en hel del om vækst og forandring i kristenlivet.

Og er denne mangelsygdom hos os en af årsagerne til, at nogle for tiden søger mod Dansk Oase og andre miljøer?

Jeg er nødt til at indrømme, at det ikke er første gang, denne tanke har ramt mig. I kirkeåret 2012-13 læste jeg Frank Jacobsens prædikensamling *Til tro på Jesus* (Luthersk Missions Bibelskoles Elevforening, 2012). Og gang på gang hørte jeg gennem den bog et

ord om Jesus, som jeg kunne leve på. Men ligeledes gang på gang undrede jeg mig: Hvorfor denne underlige frygt for at tale om vækst og fornyelse i kristenlivet, herunder frygten for talen om efterfølgelse.¹

I modstrid med forbillederne

Det sære er, at dette træk i forkyndelsen synes at være i betydelig modstrid med den luthersk-rosenianske tradition. I hvert fald hvis man tænker på deres oprindelige repræsentanter, Martin Luther og C. O. Rosenius selv.

Luther kan rådt for usødet karakterisere sin tids evangeliske prædikanter som "fine påskeprædikanter, men skændige pinseprædikanter, fordi de ikke prædikede om Helligåndens helliggørelse og levendegørelse, men taler kun om Kristi forsoning."² Og den, der

Iagttagelse; Af frygt for at blive uevangeliske bliver vi uproduktivt forsigtige, når der skal tales om det nye liv

læser Luthers prædikener, ved, hvor ofte han formaner ganske konkret og håndfast til nyt liv og tjeneste for næsten.

Går vi til Rosenius, finder vi også en stærk forkyndelse af helliggørelsen. Rosenius understreger, at helliggørelse er for det menneske, der hviler i Kristi gerning for os. Den gerning, der giver os frelse og befrielse fra syndens skyld og dom. Det er troens første gave til os. Men så tilføjer han: "Frihed fra syndens magt og herredømme er det andet, vi får ved troen på Kristus."³

Og så kan Rosenius bruge stærke ord om det genfødte og fornyede sinds kærlighed til Guds vilje: "... at troen, hvor den er levende og sand, altid vil følges af et nyt helligt sind ... og et helt nyt liv."⁴

Og formaningerens rolle i de kristnes liv betones: "Helliggørelsen er ikke menneskets værk, det er Herrens. Men han gør det gennem den kraft, der ligger i det tilskyndende, formanende og trøstende ord."⁵ (Denne sidste sætning ville uden tvivl have fået en kritisk rød streg af mig, hvis en af mine studenter havde skrevet den, for jeg er præget af LMH-forstander Frits Larsens ord om "at der ikke er større kraft i en formaning, end der er næring i at spise et vejskilt.")

Kort sagt: Frygten for at tale om formaning, vækst og fornyelse i kristenlivet er

måske stærk i vores tradition; men den er i tilsvarende stærk modstrid med traditionens dna.

Man kan overveje, hvilken historisk udvikling, der har skabt den skævhed hos os. Måske er der tale om en afsmitning fra Tidehverv, som vitterligt kan tale ganske luthersk om forsoningen og Kristi gerning for os. Men den tidehervenske forkyndelse bliver altid komplet tavs, når det kommer til Kristi gerning i os.

Der er måske også tale om en reaktion mod den hellighedsforkyndelse, som især den karismatiske bevægelses første bølge i 1970'erne stod for, og som førte til meget stress og præstationsangst. Det er set før: Af frygt for at køre i én grøft, havner man i den anden.

To halve bibelske sandheder

Men et vigtigere spørgsmål er, hvilke mekanismer i vores bibellæsning der har medført denne skævhed, og hvad vi stiller op mod dem? Meget kan sikkert nævnes; men jeg har fået øje på to halve bibelske sandheder, som kan udvikle sig til hele løgne.

Den automatiske helliggørelse

Den første kan formuleres noget forskelligt, men essensen er: Det er evangeliet, der

skaber helliggørelse, kærlighed og "brand" for mission. Derfor er det eneste, vi skal, at forkynde Kristi gerning for os, så kommer resten af sig selv.

Vanskeligheden består i, at der er noget rigtigt i det udsagn: "Vi elsker, fordi han elskede os først" (1 Joh 4,20). Verset "Guds nåde ... opdrager os til at sige nej til ugudelighed og verdslige begæring" (Tit 3,11) og andre steder viser det samme.

Læser man det store helliggørelseskapitel i Romerbrevet (kap. 6), så er det svært at slippe det indtryk, at Paulus beskriver en udvikling, som nærmest automatisk springer ud af dåben og fællesskabet med Kristus: "Men nu, da I er blevet befriet fra synden og er blevet trælle for Gud, får I den frugt, at I helliges, og til sidst evigt liv" (Rom 6,22). Altså: Hvil i den befrielse, I har fået i Kristus, og det hellige liv springer fra det.

Denne pointe bekræftes også et pænt stykke ad vejen af den kristne erfaring og kirkehistorien. Der, hvor mennesker fik øje på "nåden i Guds hjerte, som Kristus frem har bragt", blev man påfaldende bange for at synde og ivrige efter at tjene ham, som har vist os så stor kærlighed. Når frelsens pris var så høj, er synden virkelig farlig og Jesus virkelig værd at elske. Og derfor blev >

FOTO: FREEIMAGES

Hvordan undgår vi de halve sandheder, så vi ikke kun forkynder, hvor umoralsk gratis evangeliet er, men heller ikke kun formaner til lydighed mod Guds bud?, spørger Jens Ole Christensen.

de rosenianske bevægelser ofte livsstilspietistiske og optaget af mission.

Den halve sandhed opstår, når man isolerer nogle skriftsteder fra den bibelske helhed og rendyrker den ene side af en bibelsk spænding. I det aktuelle eksempel: Det liv, der i kapitel 6 automatisk springer ud af fælleskabet med Kristus, formaner der alligevel til i kapitel 12 og frem. Og begge temaer er tydeligvis nødvendige, hvis billedet skal blive helt. Når man tæller efter, er cirka en tredjedel af indholdet i NT's breve formaninger – til tider temmelig konkrete og håndfaste – til kristen etik og menighedskultur.

Rosenius kan faktisk – lidt overraskende – advare alvorligt mod en svaghedsteologi, der vil flygte fra de udfordrende formaninger: "Også for en oprigtig kristen er faren

stor, hvis han skulle komme i tanke om at misbruge læren om vor svaghed på den måde, at han simpelthen skubber det fra sig, der synes ham for svært."⁶

Ved nærmere eftersyn er spændingen mellem kapitel 6 og 12 i Romerbrevet væsentligt mere teoretisk end virkelig. For i den virkelige verden – både som kristen og som menneske i almindelighed – ved vi godt, at kærlighed både kommer af sig selv – så at sige fra den elskedes ansigt – og at der samtidig skal arbejdes for kærligheden. Man har ikke været kærester eller ægtefolk ret længe, inden man kender denne dobbelte sandhed.

Og hverken i det almene kærlighedsliv eller i forholdet til Kristus taler vi om en procent-fordeling, som kan sættes på formel: 40 % automatik + 60 % arbejde. Det er deri-

mod 100 % mirakel og 100 % fast arbejde.

Kristne er lige så syndige som andre

Den anden halve sandhed lyder: "Kristne mennesker er lige så meget syndere, som alle andre. Den eneste forskel er, at vi har fået tilgivelse i Kristus."

I et vist perspektiv er det velsignet sandt: Der er tilgivelse, ikke bare for de besejrede og beherskede syndere, men også for gentagelsessynderne og karaktersvaghederne. Så kan jeg slippe fra at stole på min vellykkede kristendom. Som Rosenius siger: "Holder ikke min kristendom, så holder min Kristus."⁷

Og det er smertefuldt sandt: Den erfaring, Paulus beskriver i Romerbrevet 7, om at den syndige natur bliver ved med at være lige syndig, og "at det, jeg vil, det gør jeg ikke, og

Jens Ole Christensen, f. 1956
Generalsekretær i LM

det, jeg hader, det gør jeg" (v.15), er erfaret virkelighed. Også hos mange modne kristne.

Alligevel bliver det – igen – kun en halv sandhed, når denne bibelske tanke isoleres fra helheden. Bare få vers længere fremme understreger han, at der er født noget nyt i os, som faktisk nu er vores virkelige jeg – "inderst inde" (v.22) – og som med største fornøjelse gør Guds vilje.

I begyndelsen af kapitel 8 understøtter han, at Guds lov opfyldes "i os" ved evangeliets kraft (v.3-4). Der står ikke "af os", som om det er lovgerninger, eller "for os", som om det alene er Kristi stedfortrædelse.

Denne tale om det nyskabte menneske inden i os, som ligner Jesus og gerne vil opfylde loven, hænger altså ikke på et par få skriftsteder, men er et tilbagevendende tema, hvor der ofte tales i et temmelig optimistisk sprog om det genfødte menneskes muligheder.⁸

Igen bekræftes dette af erfaringen. Det har slået mig, at når jeg har prædikeret om det kristne liv, har jeg ofte oplevet forsamlingen næsten munter bagefter. Og jeg kender godt den negative tolkning – at det er en farisæisk opstemthed. Men jeg tror, det er noget andet: Vi mødte det liv, vi har lyst til at leve.

Der er med andre ord borgerkrig inden i os. Mellem vores nye virkelige jeg og den

gamle magthaver. Men det er ikke en krig på de små marginaler, hvor det hvert øjeblik kan tippe til begge sider. Der er en ny magthaver på tronen og en gammel tyrann, som raser i sine modstandslommer. Som i andre netop befriede lande er fokus ofte på disse modstandslommer. Men det er synsbedrag. De er ikke hovedsagen.

Den gode måde at køre i grøfterne

Hvordan undgår vi så de halve sandheder?

Jeg tror ikke, det handler om at finde en balance; men langt snarere om at køre i begge grøfter på én gang⁹:

På én gang forkynde, hvor umoralsk gratis evangeliet er, fordi Jesus selv betalte hele prisen for vores synd, og samtidig forkynde, at lydigheden mod Guds bud og formaninger aldrig bliver valgfrit frag for kristne mennesker.

På én gang forkynde radikalt om evangeliets automatik – at kærligheden og lydigheden fødes, hvor et menneske hviler hos Jesus – og samtidig udfordre til det hårde arbejde med at være lydige mod Gud, kærlige over for vores medmennesker og i blodig kamp mod synden i vores egne liv.

På én gang fastholde, at det syndige kød i os vil være uheldbredeligt syndigt, indtil vi slipper af med det ved Jesu genkomst. Der-

for hader vi Guds vilje og elsker synden. Og samtidig optimistisk tale om det menneske, der fra nu af er vores egentlige natur, og som med største fornøjelse gør det gode og kæmper mod synden.

Og så lade spændingerne stå – lige så ulogiske og virkelighedsnære, som de er: "Arbejd med frygt og bæven på jeres frelse ... for det er Gud, der virker i jer både at ville og at virke for hans gode vilje." (Fil 2,12)

Arbejd – mens I trygt stoler på, at det er Gud, der gør det hele.

- 1 Søndag septuagesima (især s.73) og Sidste søndag i kirkeåret (især s.290) er karakteristiske eksempler
- 2 I skriftet *Mod antinomerne*, 1539
- 3 *Samlede skrifter bd. 8* (herefter: SS), Dansk Luthersk Forlag, s.15. Det bind er i det hele taget karakteristisk for Rosenius' forkyndelse af vækst og helliggørelse i det kristne liv.
- 4 SS, s.17
- 5 SS, s.22
- 6 SS, s.43
- 7 SS, s.45
- 8 Se f.eks. Rom 8,9ff. Gal 5,22-25. 2 Kor 3,18; 5,17. Ef 3,17; 4,24; 5,8. Kol 3,11. 1 Pet 1,22
- 9 Et udtryk, jeg har stjålet fra Leif Andersen

Om bogen; Den tegner på en forståelig måde den røde tråd i Bibelen, så står du og savner hjælp til en samtale med en ikke-kristen, så læs bogen

AF MORTEN MORTENSEN

Spot on

Om Gud, os og verden – og vejen til den nye jord

Kim Hjermind

LogosMedia, 2014

116 sider, kr. 149,95

Denne bog er en kronologisk gennemgang af verdenshistorien – set gennem Bibelen. Hermed får du en kortfattet og præcis beskrivelse af, hvad kristendom er, og hvad den betyder for os mennesker.

Som forfatteren skriver, er ønsket med denne bog at give en hjælp til at forstå kristen-

dommen for den "almindelige dansker".

Bogen er inddelt i følgende fem kapitler:

1. *Meningen med det hele* – handler om, hvorfor Gud skabte verden og os mennesker
2. *Katastrofen* – fortæller, hvor ødelæggende og omfattende oprøret mod Gud var
3. *Redningsplanen* – omhandler Guds plan for at redde menneskeheden
4. *Troen* – illustrerer troens betydning og tilegnelse
5. *Endemålet* – omhandler endetiden og evigheden

Gennem disse kapitler bliver bogens anliggende gennemgået på en meget overskuelig måde via et letforståeligt sprog og med gode illustrationer fra Bibelen og fra nutiden.

Forståelig rød tråd

Forfatterens ønske om at skrive en bog, der er letforståelig, synes jeg dermed, han langt på vej er lykkedes med. Kapitel 5, som omhandler endemålet, er dog et meget stort og vanskeligt emne – og jeg oplever, at det kolliderer lidt med stilen i bogen, da den jo lægger op til en meget kortfattet gennemgang. For mig at se bliver der i dette kapitel

draget nogle konklusioner på et for spinkelt grundlag.

Der er to undertemaer, der går igen i bogen. Det ene tema er: *Den faktuelle viden, vi som mennesker kan tilegne os*. Det andet tema er: *Den viden, kun Gud kan give os gennem troen*.

Jeg oplever, at disse undertemaer på en fin måde går hånd i hånd gennem bogen. Det er vigtigt for os med faktuel viden om kristendommen og dens egentlige anliggende, samtidig med at vi er bevidste om, at vi som mennesker er begrænsede i vores forståelse af Guds indgriben og handlen med os.

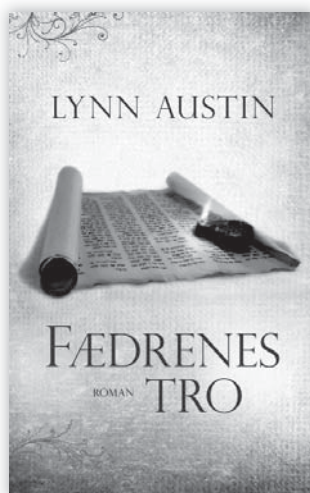
Det er altid aktuelt at overveje: Hvordan formidler vi kristendommen videre til vores medmennesker? Jeg synes, bogen giver en god håndsrækning til det. Den tegner på en forståelig måde den røde tråd i Bibelen, så står du og savner hjælp til en samtale med en ikke-kristen, så læs bogen.

Når jeg tænker på mine egne relationer til kollegaer og i øvrigt kontakten til ikke-kristne venner, synes jeg, bogen er et godt redskab, da den giver et godt overblik. Jeg er ikke i tvivl om, at forfatteren selv har stået i sådanne situationer – og gennem bogen giver han videre af sine erfaringer.

God læselyst.

Om bogen; Det er på mange måder en temmelig barsk roman, men samtidig rummer den et stærkt vidnesbyrd om Guds trofasthed

AF CHRISTINA KJÆR OLSEN

Fædrenes tro

Lynn Austin

Lohse, 2014

368 sider, kr. 299,95 kr.

I den bibelhistoriske roman *Fædrenes tro* møder vi Manasse, som er søn af Kong Hizkija. Kong Hizkija er død, og nu skal 12-årige Manasse regere Juda med hjælp fra hans barndomskammerat Josva, som er hofchefens søn.

I Bibelen omtales Manasse som en af de konger, der gjorde, "hvad der var ondt i Herrens øjne" – i modsætning til sin far Hizkija, der gjorde, hvad der var ret.

Lynn Austin indleder sin roman med at gengive et hændelsesforløb, som ud fra hendes forestilling kunne være en forklaring på, at en god konges søn bliver en ond konge. Hizkijas forholdsvis tidlige død skaber vrede mod Gud hos Manasse. Han kan ikke forstå, at Gud ikke lader Hizkija blive gammel, når han nu har været en god konge, der har gjort, "hvad der var ret i Herrens øjne". Desuden kommer Manasse i kontakt med åndemageren Zera, som sår en tvivl i hans hjerte om, hvordan Guds lov skal udlægges, og Manasse vælger Gud fra.

Manasse bliver nu overbevist om, at Josva og dennes far, hofchefen Eljakim, samt profeten Esajas ikke har rene motiver og kæmper imod Manasses kongerige. Dette fører til et brud med hans trofaste støtter og en

overgivelse til afgudsdyrkeriet. De to kammeraters venskab krakelerer for alvor, og derefter ønsker de kun den andens død.

Velskrevet og varieret

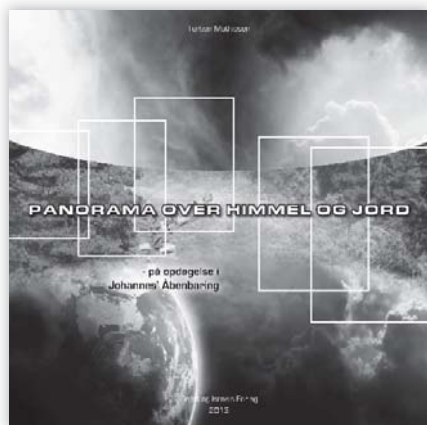
I bogen beskrives Manasses tiltagende afgudsdyrkelse, som i første omgang får frygtelige konsekvenser for Josva og hans familie. Den lille rest af familien må flygte fra Manasse for at overleve, og Josva må efterlade hans allerkæreste. Men selv i trængslen og landflygtigheden er Gud hos dem, og kalder på ny, og viser en vej for sit folk.

Fædrenes tro er fjerde bind i serien Konge Krønikerne. Mange af bogens karakterer går igen i serien, men bøgerne kan uden problemer læses hver for sig. Bogen er velskrevet og varieret i sit sprog, og som læser bliver man fanget af historien. Det er på mange måder en temmelig barsk roman, men samtidig rummer den et stærkt vidnesbyrd om Guds trofasthed.

Bagerst i bogen findes et lille note-afsnit, hvor forfatteren beskriver sit kildemateriale. Der findes også bibelreferencer til bogen, så man kan dykke mere ned i de bibelske tekster på egen hånd.

Om bogen; Det er ikke nogen traditionel kommentar, men derimod en arbejdsbog, der vil hjælpe bibellæseren til selv at læse og forstå teksten

AF FLEMMING STIDSEN

Panorama over himmel og jord
– på opdagelse i Johannes' Åbenbaring
Torben Mathiesen
Ordet og Israels Forlag, 2013
103 sider, kr. 125

Hvis man går og tror, at Johannes' Åbenbaring er så vanskelig at forstå, at den ikke er for almindelige bibellæsere, så er bogen *Panorama over himmel og jord* med til at mane den forestilling i jorden.

Det er ikke nogen traditionel kommentar til Johannes' Åbenbaring, men derimod en

arbejdsbog, der vil hjælpe bibellæseren til selv at læse og forstå teksten.

Dermed henvender den sig både til den enkelte bibellæser og til studiegruppen – men også til den forkynder, der savner frimodighed til at give sig i kast med Åbenbaringsbogen som prædiketekst. Ikke fordi den giver svar på alle spørgsmål, for det gør den ikke, men den giver et overblik og nogle holdepunkter, en forståelsesnøgle til arbejdet med teksten. Og en fornemmelse af, at det vist slet ikke behøver være så indviklet – selv om der også er et stykke arbejde, der skal gøres.

Gennemtænkt og pædagogisk

Bogen er meget pædagogisk anlagt. Efter en generel introduktion til Johannes' Åbenbaring behandles hvert af Åbenbaringsbogens hovedafsnit under overskrifterne: Overblik, Sammenhæng, Indhold, Tekstgennemgang og Tekstforståelse.

Opbygningen virker gennemtænkt og fungerer fint bogen igennem. For eksempel er tekstgennemgangen netop det, den giver sig ud for at være: en "åben" og tekstnær gennemgang af, hvad teksten faktisk siger – for derefter i afsnittet Tekstforståelse at give et kvalificeret bud på, hvad det så betyder. Det giver mig som læser en oplevel-

se af, at jeg tages med ind i arbejdet med teksten uden på forhånd at få løsningen foræret.

Bogen giver et fint og loyalt overblik over de forskellige tolkningstraditioner, der er knyttet til læsningen af Johannes' Åbenbaring. Torben Mathiesen vedkender sig naturligvis den tradition, han selv hører hjemme i, men han gør det på en måde, så også den læser, der selv har en anden tilgang til Åbenbaringsbogen, føler sig taget alvorligt og får et redskab til selv at arbejde med tingene – og måske bliver frugtbar udfordret på sit eget udgangspunkt.

Hver afsnit afrundes med et studieoplæg, som jeg desværre ikke har haft mulighed for at afprøve i praksis. Umiddelbart virker det meget grundigt og berigende, men kræver nok en del af deltagerne. Nok værd at give sig i kast med i den etablerede studiegruppe.

En fin bog, som jeg personligt forventer at vende tilbage til fremover.

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40
3400 Hillerød

Nåde – en fantastisk virkelighed

Vi har da forstået det der med Guds nåde ... eller har vi?

Hvorfor har vi igen og igen behov for nåde?

Hvordan fastholde ”evangelie-indstillingen”?

Kan Guds nåde forandre noget i mit liv?

lm

LUTHERSK MISSION

budskabet

FORDYBELSE I BIBELSK OG LUTHERSK TRO

ANALYSE AF TIDENS STRØMNINGER

INSPIRATION TIL KRISTENT LIV OG MISSION